

SAHLGRENSKA AKADEMIN

Mäns uppfattningar om sin våldsanvändning mot kvinnor i nära relationer

– en litteraturbaserad studie

Författare: Eva-Lena Andersson och Line Stien

Folkhälsovetenskapligt program med hälsoekonomi, 180 hp

Examensarbete i folkhälsovetenskap med hälsoekonomi I, 15 hp

Handledare: Lotta Nybergh

Examinator: Gunilla Krantz

Svensk titel: Mäns uppfattningar om sin våldsanvändning mot kvinnor i nära relationer. En litteraturbaserad studie

Engelsk titel: Men's perceptions of their violence against women in intimate partner relationships. A literature based study

Författare: Eva-Lena Andersson och Line Stien

Program: Folkhälsovetenskapligt program med hälsoekonomi 180 hp
Examensarbete i folkhälsovetenskap med hälsoekonomi I Vt 2016

Omfattning: 15 hp

Handledare: Lotta Nybergh

Examinator: Gunilla Krantz

SAMMANFATTNING

Bakgrund: Mäns våld mot kvinnor i nära relationer är ett erkänt och globalt folkhälsoproblem. Våldet som sker i en nära relation kan vara fysiskt, psykiskt eller sexuellt och påverkar kvinnors hälsa till det sämre och kan även leda till att kvinnan dödas.

Syfte: Syftet med examensarbetet var att undersöka hur våldsutövande män uppfattar sitt våld och hur de förklarar sitt användande av våld i nära relationer mot kvinnliga partners.

Metod: Studien genomfördes som en litteraturbaserad studie med en kvalitativ innehållsanalys av femton artiklar med kvalitativ studiedesign som tar upp mäns uppfattningar om våld mot kvinnor i nära relationer. Sökningar efter relevanta artiklar genomfördes i databaserna PubMed och Scopus.

Resultat: Resultatet i litteraturstudien visade att de våldsutövande männen i artiklarna förnekade och förminskade sitt våld mot kvinnliga partners. Männen hade inga minnen av händelserna eller såg sig inte som riktiga misshandlare. Männen förklarade och rättfärdigade sitt våldsutövande genom att skylla på faktorer som alkohol, kultur och ekonomiska problem. Männen såg även våldet som kvinnans eget fel och männen hade svårt för att våga öppna sig och erkänna sitt våldsamma beteende.

Diskussion/Slutsats: Studiens resultat visade sig bekräftas av tidigare forskning. Resultatet visade även på ett samband i hur männen uppfattar och förklarar sitt våldsutövande i en nära relation med en kvinna oberoende på vilka länder männen kom ifrån. Det är viktigt att synliggöra allt våld och arbeta förebyggande med ett särskilt fokus på förändring av mansrollen. Detta för att våld i en nära relation inte ska uppstå.

Nyckelord: Våld i nära relationer, våld mot kvinnor, mäns uppfattningar

ABSTRACT

Background: Men's violence against women in intimate partner relationships is a known and global public health problem. The violence that occurs in an intimate partner relationship can be physical, psychological or sexual and affect women's health to the worse and also lead up to a woman's death.

Aim: The aim of the thesis was to examine how abusive men perceive their violence and how they explain their use of violence in intimate partner relationships with women.

Method: The study was conducted as a literature review with a qualitative content analysis of fifteen articles that include men's perceptions of violence against women in intimate partner relationships. The search of relevant articles was carried out in the databases PubMed and Scopus.

Result: The results of the literature review displayed that the abusive men in the articles denied and diminished their violence against women partners. The men did not recall the violence or saw themselves as abusers. The men explained and justified their violence by blaming factors such as alcohol, culture and economic problems. The men also viewed the violence as the woman's own fault and the men had troubles opening up and admitting to their violent behavior.

Discussion/Conclusion: The study results were confirmed by previous research. The results also showed an association in how the men perceived and explained their violence in an intimate partner relationship with a woman regardless of what countries the men lived in. It is important to highlight all violence and work proactively with a special focus changing men's gender roles. So that violence no longer will occur in an intimate partner relationship.

Key words: Intimate partner violence, violence against women, men's perceptions

Innehållsförteckning

1. Inledning	1
2. Bakgrund	2
2.1 Historik över mäns våld mot kvinnor i nära relationer i Sverige	2
2.2 Definitioner av våld	2
2.3 Förekomst av mäns våld mot kvinnor i nära relationer internationellt och nationellt	3
2.4 Våldets påverkan på hälsan	4
2.5 Symmetri eller asymmetri mellan könen	5
2.6 Mäns våld och olika förklaringsmodeller	5
2.7 Teoretisk referensram	6
2.8 Problemformulering	7
2.9 Syfte	8
3. Metod	9
3.1 Studiedesign	9
3.2 Datainsamlingsmetod	9
3.3 Urvalskriterier	10
3.4 Kvalitetsgranskning	11
3.5 Analysmetod	11
3.6 Etiska aspekter	11
4. Resultat	13
4.1 Uppfattningar om våld i nära relationer	13
4.1.1 Våld inte ett accepterat beteende	13
4.1.2 Privat fråga	13
4.1.3 Skillnad på män och kvinnors våld	13
4.2 Förnekelse av våld	13
4.2.1 Inget minne	14
4.3 Förminskning av våldet	14
4.3.1 Olyckshändelse	14
4.3.2 Inte ta ansvar för sitt våldsanvändande	15
4.3.3 Inte definiera sig som riktiga misshandlare	15
4.4 Förklaringar och rättfärdigande av sitt våldsamma beteende	15
4.4.1 Levnadsförhållanden	15
4.4.2 Otrohet	16

4.4.3 Tappa och ta kontroll	16
4.4.4 Kvinnan stannade kvar- accepterade av våldet	16
4.5 Könsroller	17
4.5.1 Mansrollen	17
4.5.2 Mannens rätt.....	17
4.5.3 Mannen som offer	17
4.5.4 Kvinnorollen	17
4.5.5 Kvinnans fel	18
4.6 Ånger och skam	18
4.6.1 Erkänna sina fel.....	18
4.6.2 Våga öppna sig.....	18
4.6.3 Sakna verktyg.....	19
4.6.4 Svårt att bryta våldsmönstret	19
5. Diskussion	20
5.1 Resultatdiskussion.....	20
5.1.1 Tidigare forskning på mäns våld i nära relationer	20
5.1.2 Levnadsförhållanden, orsaker och rättfärdigande.....	21
5.1.3 Könsmaktsordning	22
5.1.4 Ojämlig maktbalans och förändringar i könsmaktsordningen	23
5.1.5 Patriarkal syn	24
5.1.6 Våldets könssymmetri.....	25
5.1.7 Förebygga våld.....	25
5.2 Metoddiskussion	27
6. Slutsats	29
Referenser	31
Bilaga.....	34

1. Inledning

Den säkraste platsen för en man är det egna hemmet. För en kvinna är tvärtom det egna hemmet den farligaste platsen. Det är där våldet i en nära relation vanligen sker (Hearn 1998). Våld mot kvinnor är ett globalt folkhälsoproblem och ett brott mot de mänskliga rättigheterna. I den här litteraturstudien vill vi rikta in oss på mäns våld mot kvinnor i nära relationer, ett globalt fenomen som inte bara påverkar kvinnornas utan även barnens hälsa och välbefinnande (WHO 2013; Eliasson & Ellgrim; SOU 2015:55). I Sverige tillsattes 2012 en nationell samordnare mot våld i nära relationer (SOU 2015:55), länspolismästaren Carin Götblad. Som nationell samordnare mot våld i nära relationer betonade hon vikten av att se våldet mot kvinnor som ett allvarligt folkhälsoproblem och lade fram ett förslag om att "*frihet från våld*" skulle vara med som ett nationellt folkhälsomål (SOU 2014:49).

Ett sätt att tolka mäns våld i nära relationer är att se det som en ojämlig fördelning av makt mellan gruppen män och gruppen kvinnor i samhället (Carrasco-Portiño, Vives-Cases, Gil-González., & Álvarez-Dardet, 2007). Tidigare insatser mot våldet har främst riktat sig till de våldsutsatta kvinnorna och barnen, som till exempel tillfälliga boenden. Den nationella samordnaren är däremot kritisk till att bara rikta in sig mot kvinnorna och menar att det strategiska arbetet på nationell nivå måste inrikta sig på att förebygga våldet snarare än hantera det. För att kunna förebygga våldet måste fokus sättas på den gemensamma nämnaren för våldet nämligen de våldsutövande männen (Nilsson & Lövkrona, 2015). Därför vill vi i den här litteraturstudien rikta in oss på männens roll i form av utövare av våld mot kvinnor i nära relationer.

2. Bakgrund

2.1 Historik över mäns våld mot kvinnor i nära relationer i Sverige

År 1734 begränsades mannens rätt att slå sin fru. Då fick våldet inte gå så långt att kvinnan skadades allvarligt eller avled till följd av våldet. Rätten att aga sin fru hade män fram till 1864. Våldtäkter inom äktenskapet blev förbjudna först 1965, Sverige var först i världen med att införa lagen (SOU 2015:55). Syftet med den återhållsamma lagstiftningen innan 1965 var att värna om familjen och privatlivet (Mellberg, 2004), eftersom våldet ansågs vara en privat angelägenhet (Eliasson & Ellgrim, 2006). Under 1970-talet ändrades attityderna och fortsatte att göra det under 1980-talet, när många kvinnojourer bildades. Kvinnorörelsen synliggjorde männens våld och övergrepp mot barn och kvinnor. Kvinnorörelsen visade också våldets konsekvenser. Det som förut hade ansetts vara en privat angelägenhet blev en politisk fråga (SOU 2015:55).

På grund av förändringen från privat till politisk fråga kom det under 1980-talet ett antal reformer. År 1982 hamnade våld i hemmet under allmänt åtal, det vill säga att inte bara den som utsatts för våldet kunde anmäla brottet (Nilsson & Lövkrona, 2015), och 1984 placerades även våldtäkt inom äktenskapet under allmänt åtal. Det var också under 1980-talet som det började genomföras insatser med fokus på de våldsutövande männen. Under 1990-talet växte den politiska frågan om mäns våld mot kvinnor fram både nationellt och internationellt (Eriksson, Berg & Wallqvist, 2011; Eliasson & Ellgrim, 2006). Arbetet mot mäns våld mot kvinnor är sedan 1990 en del i regeringens jämställdhetsarbete. I Sverige tillsattes en Kvinnovåldskommission för att se över lagstiftningen (Eriksson et al. 2011) och 1998 genomfördes Kvinnofridsreformen (SOU 2015:55), när de så kallade Kvinnofridslagarna infördes i lagstiftningen. Kvinnofridslagarna består av grov kvinnofridskränkning och grov fridskränkning. I Kvinnofridslagarna ingår även sexköpslagen från 1999, det vill säga förbudet mot att köpa sexuella tjänster (Eliasson & Ellgrim, 2006) men inte förbud mot att sälja tjänsterna. Fokus flyttades från offer till förövare i samband med reformen (Nilsson & Lövkrona). År 2014 beslutade regeringen att tillsätta en utredning för att föreslå en nationell strategi mot mäns våld mot kvinnor (SOU 2015:55).

Strategin ska gälla mellan 2016-2025 för att skapa en kontinuitet och långsiktighet med årliga uppföljningar samt utvärderingar efter vart femte år. Strategin bygger på det fjärde jämställdhetspolitiska delmålet; om att mäns våld mot kvinnor ska upphöra och att kvinnor och män ska ha samma rätt till kroppslig integritet (SOU 2015:55). I strategin läggs det mer fokus på våldsförebyggande insatser som också ska involvera pojkar och män (SOU 2015:55). Det råder konsensus om att mäns våld mot kvinnor ska upphöra, men däremot skiljer sig åsikterna åt om detta våld kan förklaras av individuella och/eller strukturella faktorer (SOU 2015:55).

2.2 Definitioner av våld

Förenta Nationerna (FN) arbetar för att alla kvinnor ska leva i en värld fri från våld. FN:s starkaste dokument när det gäller att stärka kvinnors rättigheter är konventionen om avskaffande av all slags diskriminering av kvinnor (CEDAW) som antogs 1979 (FN, 2015). År 1993 tillkom en deklaration om avskaffande av våld mot kvinnor som omfattar fysiskt, psykiskt samt sexuellt våld. Deklarationen omfattar både det våld som sker i samhället och det

våld som sker i hemmet (UN Women, 2016). I deklarationen om avskaffandet av våld mot kvinnor definieras våld mot kvinnor som;

”Varje genusrelaterad våldshandling som resulterar i eller sannolikt kommer att resultera i fysisk, sexuell eller psykisk skada eller sådant lidande för kvinnor innefattande hot om sådana handlingar, tvång eller godtyckligt frihetsberövande vare sig det sker offentligt eller privat” (SOU 2015:55 s.53).

En annan definition specifikt för våld i nära relationer är Per Isdals definition från ”Meningen med våld” (2001);

”Våld är varje handling riktad mot en annan person, som genom att denna handling skadar, smärtar, skrämmer eller kränker, får denna person att göra något mot sin vilja eller avstå från att göra något som den vill” (Isdal, 2001, s.34)

Nära relation kan definieras som nuvarande eller tidigare partner (Frenzel, 2014) och kan innefatta annan familjemedlem och närstående eller som i Isdals definition (2001) vara könsneutral och även innefatta en partner med samma kön (Isdal, 2001; Länsstyrelsen Hallands län, 2014). Den vanligaste formen av våld i nära relationer är den som män utsätter kvinnor för, både i nuvarande och före detta relationer. Ur ett genusteoretiskt perspektiv är våldets syfte att få makt och kontroll. När det gäller våld i nära relationer brukas våldet ofta under lång tid och har också tendens att intensifieras med tiden (Nationellt centrum för kvinnofrid, 2014a).

2.3 Förekomst av mäns våld mot kvinnor i nära relationer internationellt och nationellt

Genusbaserat våld förekommer i hela världen. Uppskattningsvis har 35 procent av alla kvinnor i världen någon gång blivit utsatta för fysiskt eller sexuellt våld. Våld i en nära relation har 30 procent av världens kvinnor upplevt och globalt begås drygt 38 procent av alla mord på kvinnor av en närstående partner (WHO, 2013).

Våld kan drabba kvinnor från alla socioekonomiska grupper, men vissa grupper är mer utsatta för risk än andra, till exempel missbrukande kvinnor, kvinnor med funktionsnedsättning och äldre kvinnor (Nationellt centrum för kvinnofrid, 2014b). Störst risk att drabbas av våld har yngre kvinnor (Frenzel, 2014), främst unga kvinnor mellan 15-24 år löper störst risk att drabbas av våld i synnerhet psykiskt och sexuellt våld (Nationellt centrum för kvinnofrid, 2014b). Brottsförebyggande rådet (Brå) är en myndighet som verkar för att stödja brottsförebyggande arbete i Sverige och bedriva forskning. I uppdrag från regeringen kartlägger Brå brott i nära relationer på nationell nivå. Brott i en nära relation är fysiskt och sexuellt våld men även psykiskt våld, samt hot och verbala kränkningar (Frenzel, 2014).

Brå:s kartläggning visar att 6,8 procent av Sveriges befolkning utsatts för våld i en nära relation under 2012. Siffran gäller ett genomsnitt för män och kvinnor och förekomsten av våld i nära relationer är relativt jämnt fördelad, kvinnor 7 procent och män 6,7 procent (Frenzel, 2014). En svensk studie av Lövestad och Krantz (2012) fann att fler män, 11 procent jämfört med kvinnor, 8 procent hade utsatts för fysiskt våld senaste året i en nära relation. Däremot fann de att kvinnor rapporterade större förekomst av fysiskt våld tidigare i livet, 15 procent jämfört med mäns 11 procent (Lövestad & Krantz, 2012).

Kvinnor utsätts i mycket högre grad för fysiskt våld upprepade gånger samt av grövre våld (Nybergh, Taft, Enander & Krantz, 2013) i en nära relation och våld som de måste söka hjälp för, 29,1 procent till skillnad från män, 2,4 procent. I Sverige har ungefär var fjärde kvinna och var sjätte man någon gång utsatts för våld i en nära relation och den vanligaste våldformen är psykiskt våld (Frenzel, 2014).

År 2013 anmäldes 27 100 misshandelsbrott riktade mot kvinnor. Av dem begicks 17 000 inomhus av en känd gärningsman och i 85 procent av fallen var förövaren en man. År 2013 anmäldes 3934 våldtäkter mot personer över 15 år. Av dem som utsattes för våldtäkt var 96 procent flickor eller kvinnor och 98 procent av dem som misstänktes för brottet var män. Brå uppskattar att mörkertalet är stort och att endast 20-25 procent av våld mot kvinnor anmäls (SOU 2015:55; Frenzel, 2014). Mörkertalet kring sexualbrott antas vara extra högt eftersom det är svårare att definiera och prata om än andra typer av våld speciellt om det sker inom en nära relation (SOU 2015:55).

Ungefär 17 kvinnor och cirka fyra män dödas per år i Sverige av en person de är i, eller har haft en relation med (SOU 2015:55). Kvinnorna dödas ofta efter en längre periods misshandel som trappats upp med tiden eller i samband med att kvinnorna bryter upp ur förhållandet. Männen dödas oftare i självförsvar (SOU 2015:55; Nybergh, 2014).

2.4 Våldets påverkan på hälsan

World Health Organization (WHO) publicerade 2013 en rapport som framhåller att våld mot kvinnor är ett av de största hoten mot kvinnors hälsa. Hälsa definieras av WHO (2013) som:

”Hälsa är ett tillstånd av fullständigt fysiskt, psykiskt och socialt välbefinnande och ej blott frånvaro från sjukdom och handikapp”

Mäns våld mot kvinnor i pågående eller avslutade relationer kan utöver kvinnan även drabba kvinnans barn, husdjur eller materiella föremål (Nilsson & Lövkrona, 2015). Det våld som sker i en nära relation har en direkt påverkan på barnen som ser eller upplever våldet, vilket kan ses som psykisk barnmisshandel som ofta skapar trauman för barnet under barndomen och vuxenlivet (Eriksson et al. 2011).

Både fysisk och psykisk ohälsa är vanligare bland personer som tidigare varit utsatta för våld (SOU 2014:49; Frenzel, 2014). Kvinnor och män som tidigare varit utsatta för allvarligt fysiskt eller sexuellt våld löper också större risk för självskadebeteende, posttraumatisk stress och riskbruk av alkohol (SOU 2014:49), samt ökad drog- och nikotinkonsumtion (Nationellt centrum för kvinnofrid, 2009).

Män tar oftare till substanser och externaliserar sina känslor medan kvinnor oftare internaliserar och får oftare psykiska problem som till exempel ångest. Både män och kvinnor som utsätts för våld i nära relationer rapporterar sämre hälsa, men studier visar att kvinnor lider av större negativa hälsokonsekvenser än män såsom exempelvis sämre reproduktiv hälsa eller kroppsskador som gör att kvinnan behöver uppsöka akutvården. Detta förklaras ofta med att kvinnor utsätts för allvarligare typer av våld i heterosexuella relationer än män. Kvinnor som utsätts för våld i en nära relation söker oftare vård för ospecifika och allmänna symptom som ont i magen eller i ländryggen, vilket kan göra det svårt att upptäcka att kvinnor utsätts för våld i sina relationer (Nybergh, 2014). Somatiska symptom som kronisk smärta och värk i muskler och leder är även de vanligt förekommande bland kvinnor som utsätts för våld i en

nära relation. Hälso- och sjukvårdspersonalen fyller en viktig funktion i att uppmärksamma och fråga om våld samt erbjuda hjälp (Krantz, 2002).

2.5 Symmetri eller asymmetri mellan könen

Grovt sett finns det två ståndpunkter som diskursen kring våld i nära relationer rör sig emellan. Den ena är familjevårdsperspektivet som menar att det finns en symmetri mellan könen i betydelsen att både män och kvinnor utsätter och utsätts för våld i nära relationer till lika stor grad. Det andra perspektivet är ett feministiskt perspektiv som menar att det finns en asymmetri mellan könen i betydelsen att mäns våld mot kvinnor är den allvarligaste formen av våld i nära relationer. När kvinnor använder våld mot män är det främst i självförsvar eller för att skydda någon de älskar (Enander, 2011).

Frågan är kanske inte om kvinnor har förmågan att använda sig av våld utan om deras användande av våld är jämförbart med mäns våld och våldets konsekvenser och motiv (Enander, 2011). Kvinnor kan använda sig av psykiskt våld medan männen uppträder mer aggressivt och kvinnor blir oftare mer skadade av det fysiska våldet än vad männen blir. Män utsätter också sina partners för sexuellt våld i större utsträckning (Enander, 2011; Lövestad & Krantz, 2012). Vid uppdelning av det fysiska våldet har en svensk studie visat att män utsätts för fysiskt våld av kvinnor i form av örfilar, knuffar samt att få saker kastade på sig, medan kvinnorna i större utsträckning utsätts för grövre fysiskt våld som misshandel, sparkar eller sexuella övergrepp (Lövestad & Krantz, 2012).

En annan svensk studie har hittat liknande resultat, att det fysiska våldet som drabbar kvinnor är allvarligare. Studien visar också att våldet skiljer sig åt i konsekvenser och kontext och hur könsrollerna påverkar varandra i heterosexuella relationer i form av hierarkier och makt. Utifrån studieresultaten tolkade forskarna att män förminskar våldet de utsätts för, medan kvinnor rapporterar rädsla i större utsträckning än männen och känner att de inte kan försvara sig på samma sätt (Nybergh et al. 2013).

2.6 Mäns våld och olika förklaringsmodeller

Maskulinitetsforskaren Michael Kaufman talar om maskulinitetens triad vars hörn består av mäns våld mot kvinnor, mäns våld mot andra män och mäns våld mot sig själva samt hur de olika våldsformerna samspelar (Nilsson & Lövkrona, 2015; Eriksson et al. 2011). Statistiskt sett är det fler män än kvinnor som utsätts för våld (SOU 2015:55). Sannolikheten att som man bli utsatt för våld är större än för en kvinna på allmän plats och av okänd person, där förövaren vanligtvis är en man. Så ser det ut både i Sverige och internationellt (Eliasson & Ellgrim, 2006; SOU 2015:55). Ofta är både offret och förövaren påverkade av alkohol och våldet sker vanligtvis i anknytning till utelivet (Brå, 2016). Kvinnor blir däremot oftare utsatta för våld i hemmet och vanligtvis av någon närstående man (Hearn, 1998; Eliasson & Ellgrim, 2006).

Olika förklaringsmodeller har använts för att förklara mäns våld. Biologiska förklaringsmodeller och främst evolutionsbiologiska förklaringsmodeller är vanliga. De menar att män är mer våldsamma av naturen, eller att våldet kan förklaras på grund av någon kromosomavvikelse eller av testosteronnivån (Hearn, 1998; Nilsson & Lövkrona, 2015). Samhällsvetenskapliga förklaringsmodeller till exempel sociologiska förklarar våldet istället som något avvikande och tar upp det sociala arvet, det vill säga att pojkar som upplevt våld i sin barndom har socialiserats in i ett våldsamt beteende. Psykologiska modeller förklarar

våldet med någon psykisk störning och något avvikande och riktar sig mot en individuell förklaring (Nilsson & Lövkrona, 2015).

En annan förklaringsmodell är den ekologiska modellen. Den menar att det inte finns en ensam faktor som leder fram till våld utan att det är flera faktorer som samverkar. Den ser till samhället och dess strukturer, relationer och gärningsmannen som individ, riskfaktorer och påpekar att våldsmönstret inte ser likadant ut för alla män och innefattar därmed väldigt många perspektiv men riskerar också att blir alltför bred och därmed inte få med något (Mellberg, 2004).

Genom att inkludera teorier med genusperspektiv kunde ny kunskap hittas om våldet i nära relationer (Eliasson & Ellgrim, 2006). Feministisk forskning framhäver att inte enbart avvikande män är våldsamma utan tvärtom är det ofta helt vanliga män som inte har några särskilda kännetecken som kan vara våldsamma, vilket gör att det är så svårt att komma åt problemet (Nilsson & Lövkrona, 2015).

Teorierna kan också delas upp i tre olika nivåer: individuella, strukturella och kulturella. Individuella faktorer kan vara att männen använder våld på grund av alkohol, psykisk sjukdom eller på grund av sitt sociala arv, på den strukturella nivån är normerna olika för kvinnor och män, flickor och pojkar som gör det lättare för män att dominera och ta till våld mot kvinnor som är underordnade. Den kulturella nivån kan också förklara normer och värderingar som att mannen ska vara familjeförsörjaren och den som bestämmer, tillsammans utgör de olika nivåerna könsmaktsordningen (Eliasson & Ellgrim, 2006).

2.7 Teoretisk referensram

Begreppet genus betyder "*att producera*" och används för att förstå hur vi människor skapar genus i våra sociala relationer till varandra. Genus lägger inte fokus på det biologiska könet utan belyser hur människor formas av samhället och kulturen. Fokus läggs också på de förväntningar som finns på kvinnor och män och deras livsvillkor som kan påverka människors val och värderingar. Maskulinitetsforskaren Raewyn Connell definierar i sin bok "Om genus" (2009), begreppet som;

"Genus är den struktur av sociala relationer som fokuserar på den reproduktiva arenan, och den uppsättning praktiker som drar in reproduktiva skillnader mellan kroppar i sociala processer" (Connell, 2009, s. 25).

Genus har kunnat användas som ett verktyg för att synliggöra maktstrukturer i samhället som ofta beror på uppfattade skillnader mellan kvinnor och män. Connell skriver i sin bok "Om genus" att "*de flesta genusordningar världen över gynnar män och missgynnar kvinnor*" (Connell, 2009, s. 10). Det finns en skillnad mellan kvinnor och män på strukturell nivå. Däremot när det handlar om genus på individnivå, kan det vara så att en kvinna har mer makt än en man eller att en man gynnas mer än en annan man. Det finns alltså skillnader i maktrelation mellan gruppen kvinnor och mellan gruppen män. Hur dessa maktstrukturer korsas och påverkar varandra går inte enbart att se utifrån ett genusperspektiv utan för att få en bättre förståelse hur de samverkar behövs intersektionalitet (Connell, 2009).

Intersektionalitet problematiserar verkligheten genom att ta hänsyn till de bakomliggande orsaker som påverkar maktordningen, i det här fallet mellan män och kvinnor. Exempel på

faktorer som kan påverka är ålder, etnicitet och funktionsförmåga (Nilsson & Lövkrona, 2015).

Hegemonisk maskulinitet är ett begrepp som Connell (1996) använder sig av för att förklara vad som legitimerar patriarkatet, det vill säga att män är överordnade och kvinnor är underordnade. Connell menar att maskulinitet byggs upp som i en pyramid där den översta positionen, hegemonisk maskulinitet, är en statusfylld position. Den är dominant och tas för given. Hegemoniska egenskaper anses eftersträvansvärda och naturliga men få når upp till den positionen. Vad som är hegemonisk maskulinitet förändras också över tid och beroende på kultur. Därunder finns delaktiga män, det är där de flesta männen befinner sig. De hjälper till att hålla uppe strukturen och strävar efter att nå till den hegemoniska positionen.

De delaktiga männen får också ta del av fördelarna av maktbalansen mellan män och kvinnor i det patriarkala systemet, detta i form av makt, prestige och materiella medel. Underordnade män ses inte som hela eller riktiga män. På samma sätt som männen är normen i samhället är även heterosexualliteten norm och de homosexuella hamnar i kategorin underordnade män, men de är viktiga för att upprätthålla hegemonin, för att kunna peka ut hur riktiga män bör vara och hur de inte bör vara. Marginaliserade män som är den fjärde kategorin i Connells teori är underordnade män beroende på "fel" etnicitet eller ålder. (Connell, 1996).

Mäns våld mot kvinnor i nära relationer är ett uttryck av denna patriarkala struktur menar Hearn (1998). Enligt Connell är våld byggt på en struktur av dominans. Männen är det dominanta könet enligt den patriarkala strukturen och de använder sig i högre grad av våld än kvinnor för att upprätthålla den dominansen (Connell, 1996).

2.8 Problemformulering

Familjevåld, lägenhetsbråk, kvinnovåld, våld i nära relationer -det finns många termer för partnervåld. Många av dem förminskar problemet och osynliggör också vem som är utövaren av våld och vem som är offret (Nilsson & Lövkrona, 2015). I den här litteraturstudien använder vi därför begreppet mäns våld mot kvinnor i nära relationer, för att tydliggöra vad vi undersöker, annars kan vi inte problematisera runt det (Eriksson et al, 2011).

Det finns mycket tidigare forskning kring våld i nära relationer där kvinnornas egenskaper och förhållningssätt till våldet tas upp, varför de stannar kvar i relationen, normaliseringsprocessen, när de bryter upp och varför. Detta är viktig kunskap för att förstå kvinnorna och se till så att de får bästa tänkbara hjälp ut ur en våldsamt relation. Däremot finns inte lika mycket forskning runt de våldsutövande männens perspektiv och kring deras våldsutövande (Eriksson et al. 2011). Efter en genomgång av tidigare forskning hittade vi endast ett fåtal översikter som tangerade ämnet män och våld. En spansk översikt av Carrasco-Portiño et al. (2007); lyfte fram att trots att mäns våld i nära relationer är ett erkänt folkhälsoproblem så hittades inga studier om mäns våld publicerade i några folkhälsovetenskapliga tidskrifter. De rekommenderade att fler studier med fokus på männen och orsaker till mäns våldsamma beteende skulle genomföras (Carrasco-Portiño et al. 2007).

Mäns våld mot kvinnor är inte enbart ett kvinnoproblem, utan även ett mansproblem. Studier har visat att kvinnor som varit i ett våldsamt förhållande inte ofta hamnar i en våldsamt relation på nytt medan däremot en våldsamt man ofta upprepar sitt beteende även i framtida relationer (Eliasson & Ellgrim, 2006). Bristen på studier från männens perspektiv och varför

de använder sig av våld utgör ett problem eftersom det då blir svårare att utveckla bra interventioner för att förebygga och minska våldet (Carrasco-Portiño et al. 2007).

På grund av den kunskapslucka som finns runt män som utövar våld och deras uppfattningar om våld, vill vi i denna litteraturbaserade studie undersöka vad männen säger om sitt våld och vad de ger för förklaringar. Detta för att kunna införa effektiva interventioner mot mäns våld. Vi tror också att det är viktigt att fundera över hur könsrollerna och normerna i samhället påverkar hur människor agerar i sina relationer.

2.9 Syfte

Syftet med litteraturstudien är att undersöka hur våldsutövande män uppfattar sitt våld och hur de förklarar sitt användande av våld i nära relationer mot kvinnliga partners.

3. Metod

Nedan följer en beskrivning över vårt tillvägagångsätt av vår kvalitativa innehållsanalys om mäns uppfattningar av sitt våld mot kvinnor i nära relationer.

3.1 Studiedesign

För att besvara vårt syfte har en systematisk litteraturbaserad studie genomförts. En litteraturbaserad studie är användbar för att belysa kunskapsläget inom ett visst område och redogöra för all relevant forskning inom ämnet (Eriksson Barajas, Forsberg, Wengström, 2013). De artiklar som följer i studien har en kvalitativ studiedesign för att bättre kunna svara på vårt syfte angående männens egna uppfattningar och förklaringar om sin våldsanvändning. Artiklarna har kvalitetsgranskats och sedan har en kvalitativ innehållsanalys av resultaten genomförts.

3.2 Datainsamlingsmetod

För att få en överblick om kunskapsläget och användbara sökord gjordes en provsökning i databaserna PubMed, Scopus, PsycINFO och Violence Against Women. I den systematiska sökningen användes databaserna PubMed och Scopus (se tabell I). Sökord som tillämpats har varit olika termer av våld i nära relationer och olika definitioner av mäns uppfattningar om våld. Totalt har tre systematiska sökningar genomförts i databaserna som totalt har fått fram 15 artiklar med kvalitativ ansats (se bilaga).

Tabell I. Översikt av systematisk sökning

Datum	Databas	Sökord	Antal funna artiklar	Antal valda artiklar
15/4-2016	PubMed	domestic violence OR intimate partner violence OR gender-based violence OR spouse abuse OR violence against women AND men's perceptions	57	3
15/4-2016	Scopus	domestic violence OR intimate partner violence OR gender-based violence OR spouse abuse OR violence against women AND men's perceptions	17	5
15/4-2016	PubMed	domestic violence OR intimate partner violence OR gender-based violence OR spouse abuse OR violence against women AND men's accounts	11	1
15/4-2016	Scopus	domestic violence OR intimate partner violence OR gender-based violence OR spouse abuse OR violence against	10	4(*)

		women AND men´s accounts		
18/4-2016	PubMed	domestic violence OR intimate partner violence OR gender-based violence OR spouse abuse OR violence against women AND men´s experiences	134	2
18/4-2016	Scopus	domestic violence OR intimate partner violence OR gender-based violence OR spouse abuse OR violence against women AND men´s experiences	21	0

(*) En artikel exkluderades i Scopus efter att genomläsning av hela artikeln gjorts och den inte passade in på våra inklusions- och exklusionskriterier.

3.3 Urvalskriterier

För att få fram relevanta artiklar för vår studie och dess syfte samt för att avgränsa det valda problemområdet formulerades ett antal inklusions- och exklusionskriterier. Vid varje systematisk sökning lästes alla titlar igenom. De titlar som var intressanta för vårt syfte lästes först sammanfattningen igenom. Efter genomläsningen sållades artiklar bort som inte var relevanta för vårt syfte. Återstående artiklar lästes igenom i sin helhet och valdes ut enligt följande inklusions- och exklusionskriterier:

Inklusionskriterier

- Mäns våld mot kvinnor i nära relationer
- Mäns uppfattningar
- Kvalitativ studiedesign
- Refereegranskning
- Publicerad på svenska eller engelska
- Artiklar publicerade från år 2000 och senare

Exklusionskriterier

- Våld mot barn
- Våld i samkönade relationer
- Kvinnors våld mot män i nära relationer
- Kvinnors uppfattningar om mäns våld mot kvinnor
- Kvantitativa studier
- Litteraturöversikter
- Artiklar publicerade på andra språk än engelska och svenska

Studier gjorda på kvinnor exkluderades då vi endast ville få med männens perspektiv och männens uppfattning om våld eftersom mäns våld mot kvinnor i en nära relation är mer systematiskt, samt ett större folkhälsoproblem (Nybergh et al. 2013). Vårt åldersspann inkluderade män över 18 år. Kvantitativa studier exkluderades och endast kvalitativa studier inkluderades för att få med våldsutövande mäns egna berättelser om våldet i en nära relation med en kvinna. Artiklar publicerade efter år 2000 och senare, valdes för att urvalet skulle bestå av de mest aktuella studierna om mäns berättelser och uppfattningar om sitt våldsutövande.

3.4 Kvalitetsgranskning

Kvalitetsgranskning av våra 15 valda artiklar (se bilaga) gjordes med hjälp av Statens beredning för medicinsk och social utvärderings (SBU) mall för kvalitetsgranskning av studier med kvalitativ forskningsmetodik (SBU, 2014a). Malteruds mall (2001) för kvalitativa studier användes som ett komplement (Malterud, 2001). De fyra första artiklarna granskades av författarna tillsammans för att bedömningen av artiklarnas kvalitet skulle ske på ett likvärdigt sätt. Resterande artiklar granskades var för sig och därefter jämfördes resultaten.

3.5 Analysmetod

För att analysera de 15 artiklar som valts ut ansågs kvalitativ innehållsanalys med en induktiv ansats vara den lämpligaste metoden för analysen. Induktiv ansats innebär att gå in i texterna utan att ha någon förutbestämd mall eller teori. Den induktiva ansatsen valdes således för att vara öppna för de meningsbärande enheter och kategorier som skulle komma att visa sig under analysen. Induktiv ansats är en bra metod vid analys av texter som baseras på människors berättelser om deras egna erfarenheter (Lundman & Hällgren Graneheim, 2008), som de kvalitativa artiklarna om mäns uppfattningar av sitt våld i den här studien är exempel på.

Analysen började med att alla artiklar lästes igenom två gånger. Detta gjordes för att få en klar bild av texternas innehåll och för att bättre kunna reflektera över vad männen berättade om i artiklarna. Meningsbärande enheter identifierades genom att ta ut citat och fraser som tydligt svarade mot syftet, det vill säga meningar där männen uttryckte sin uppfattning om sitt våldsanvändande mot en kvinnlig partner. En meningsbärande enhet bör varken vara för omfattande eller för snäv, eftersom analysfasen då kan gå miste om viktig data (Lundman & Hällgren Graneheim, 2008). Alla oklarheter under processen diskuterades, till exempel fanns det några fall där de meningsbärande enheterna som tagits ut var för omfattande och innehöll flera betydelser. Dessa meningsbärande enheter togs då upp, diskuterades och delades sedan upp i mindre meningsbärande enheter tills det inte rädde någon oklarhet kring de meningsbärande enheterna. Därefter kodades varje meningsbärande enhet. En kod är en benämning av innehållet i den meningsbärande enheten. Koderna sattes för att sedan lättare kunna föra ihop liknande koder med varandra och bilda övergripande kategorier. Exempel på kategorier var förnekande och förminskande av våld som hittades i flera artiklar. När kategorierna framträtt upprepades tillvägagångssättet ännu en gång för att försäkra att meningarna kodats på rätt sätt och att datamättnad uppnåtts. Datamättnad ansågs uppnådd när alla meningsbärande enheter hade placerats in i en kategori och ingen meningsbärande enhet kunde falla emellan två kategorier (Lundman & Hällgren Graneheim, 2008). Totalt presenteras sex kategorier i resultatet med tillhörande underkategorier.

3.6 Etiska aspekter

I Sverige är det sedan 2004 lag om etikprövning vid forskning som gäller människor (Etikprövningsnämnderna). De valda artiklarna är publicerade från ett flertal länder runt om i världen där det är möjligt att det finns andra regler kring etikprövning. Sex artiklar (3-4, 7, 10-11, 14) är tagna från tidskrifter som är medlemmar i Committee on Publication Ethics (COPE). COPE har riktlinjer gällande hur etik ska diskuteras i studier. Organisationen ger även redaktörer och förläggare råd angående publiceringsetik och hur forskning ska hanteras på rätt sätt (Committee on Publication Ethics, 2016). Fyra artiklar (7-9, 13) har fått godkänt från en etisk kommitté och fem artiklar (2, 8, 10, 12, 14-15) har informerats samtycke. I tre artiklar (1, 11, 13) har deltagare blivit erbjudna gåvor i form pengar och cigarrer. Majoriteten av

artiklarna (2, 4, 7-15) har tagit upp eller diskuterat etik, men i fyra artiklar (1, 3, 5-6) nämns inget om etik eller etisk granskning. En av artiklarna (3) hade godkänts av COPE och de tre resterande artiklarna fick lågt betyg i kvalitetsgranskningen. De ansågs ändå tillföra mer till studien än om de hade uteslutits.

De etiska aspekter som det diskuterades kring i artiklarna var de deltagande männens anonymitet, att intervjun hölls på en trygg plats för männen, så att de skulle känna sig bekväma att prata fritt och att deltagandet var frivilligt, männen fick dra sig ur studien när som helst om de ville det. I de fall männen hade behov att prata med någon om smärtsamma minnen som dök upp under samtalet, fanns professionell hjälp att få.

4. Resultat

Alla de femton artiklar som resultatet nedanför bygger på är kvalitativa studier. Studierna tar upp männens perspektiv och uppfattningar på det våld som de har utsatt sina kvinnliga partners för. Utifrån våra inklusions- och exklusionskriterier fick vi använda oss av ett internationellt perspektiv med artiklar från hela världen. Resultatet presenteras i sex kategorier med ett flertal underkategorier som trätt fram för oss under analysfasen och genomläsningarna av artiklarna. Studierna finns redovisade i en tabell (se bilaga).

4.1 Uppfattningar om våld i nära relationer

Här beskrivs männens uppfattningar om sitt eget våldsutövande och hur de tolkar samt ser på våldet i en nära relation.

4.1.1 Våld inte ett accepterat beteende

I flera studier uppgav männen att våld mot kvinnor i nära relationer inte var något som de själva eller samhället accepterade (4, 7-8, 14-15). Riktiga män slår inte sina kvinnor menade många män, det sågs som något onormalt (8, 14). De flesta männen i en av studierna menade att våld mot kvinnor var ett feigt tillvägagångssätt; *”Even male dogs don’t bite female dogs. A man who beats his wife is worse than a dog”* (15, s. 258).

4.1.2 Privat fråga

Våld uppfattades i två av studierna som en privat fråga (4, 12). Frågan om våld i nära relationer tyckte männen endast var något som berörde paret själva (4). Eftersom våldet skedde inom familjen och i det egna hemmet så ansågs det vara privat; *”Violence against women and children rarely happens around where I live. It really has to do with each private household anyway”* (12, s. 857). Ingen utanför familjen ansågs ha rätt att lägga sig i. Inte ens polis eller socialarbetare, det ansågs inte vara en fråga för dem (4).

4.1.3 Skillnad på män och kvinnors våld

Männen erkände att deras våld var mer allvarligt än det våld deras kvinnliga partners utförde mot dem. Männens våld ansåg de själva var effektivt, rationellt och explosivt (1). Kvinnornas våld ansåg männen vara skrattretande, löjligt och ofarligt (1, 7). Männen kände inte någon rädsla för sina kvinnliga partners våld, inte ens när kvinnorna hotade med vapen. Kvinnans våld ansågs endast vara farligt för henne själv (1).

4.2 Förnekelse av våld

I åtta av femton artiklar berördes temat förnekelse av våld (1, 3-5, 7, 10, 12, 15). Män som använt våld i en tidigare eller nuvarande relation förnekade helt sitt våldsamma beteende (3-4, 7). Männen ansåg att våldet inte var en del av deras personlighet, att de inte var den våldsamma typen (3). En man menade att han aldrig hade misshandlat sin fru, varken fysiskt eller psykiskt, men i nästa mening berättade mannen hur misshandeln gått till;

“I did not abuse her. Nor did I abuse her psychologically. No violence at all. I just slapped her. I told myself not to hurt her. Just hit her arms and legs. Sometimes I used a pillow. It is good to use a pillow. It never hurts” (4, s.101).

I en av artiklarna förnekade männen att våld mot kvinnor i nära relationer överhuvudtaget förekom (12). Andra menade att våld mot kvinnor endast skedde på landsbygden där befolkningen hade låg utbildningsnivå och våld förekom inte i större städer där utbildningsnivån var högre (15). Genom att förneka sitt våldsutövande så undvek männen att ta ansvar för sina våldshandlingar (3) och förnekandet gav också männen ett rent samvete och de kände sig säkra i sin tro att de var moraliska personer (7). Till och med i en studie där män hamnat i fängelse på grund av att ha mördat sin kvinnliga partner var förnekelse vanligt (5).

4.2.1 Inget minne

Två artiklar tog upp förnekelse genom minnesförlust (3, 5). Männen hade inget minne av våldshändelsen (5). Många män använde sig av selektiv minnesförlust, våldet mot deras kvinnliga partners var händelser som männen ville glömma och inte tänka på, låtsas som att de aldrig hade hänt. Männens beskrivningar var ofta motsägelsefulla genom att de dels förnekade våldet och inte hade något minne av händelserna, medan de i nästa stund beskrev hur de utförde våldet (3).

4.3 Förminskning av våldet

Förminskning av våldet var ett återkommande tema i sju av de femton studierna. I de fall när männen erkände sin användning av våld så var de noga med att påpeka att våldet inte var så allvarligt (1, 4, 6-7, 10, 14-15). Männen menade att våldshandlingen endast hänt någon enstaka gång eller att det bara hände av en slump (7, 10). Genom förminskandet av våldet framställdes männen som mindre aggressiva och våldsincidenterna framstod som mindre allvarliga händelser (1, 4, 6). Att vara aggressiv och våldsam var något skamligt men genom förminskandet av våldsanvändandet kunde männen rädda sitt goda rykte (4). Trots att männen försökte förminska sitt användande av våld så rapporterade de deltagande männen att de ofta begick allvarliga våldshandlingar som ledde till skador på deras kvinnliga partners. Men männen menade att det inte var så illa som männen kunde ha orsakat om de hade velat. En man hade misshandlat sin fru så illa att han inte stod ut med att titta på henne på grund av hennes skador i ansiktet, men han menade ändå att han inte hade; *“hit her as hard as I could. I mean, to me, it was only a taste of what she could have got” (14, s. 566).*

4.3.1 Olyckshändelse

Männen beskrev våldsincidenterna som rena olyckshändelser (3, 5, 7, 10), våldet *“bara hände”* (3, 10). Våldet var omedvetet och oplanerat och inte typiskt för männen (7). En man dömd för mord på sin kvinnliga partner var bekymrad över hennes död men tog inte på sig ansvaret genom att ångra sitt användande av våld utan ångrade bara att våldet gått för långt, han såg fortfarande på mordet som en olyckshändelse (5). En annan man dömd för mord beskrev mordet för personalen på institutionen på följande sätt; *“[He] continues to claim death was an accident- she fell on his knife” (5, s.126).*

4.3.2 Inte ta ansvar för sitt våldsanvändande

Männen förminskade våldet genom att mena att det inte var så allvarligt, särskilt det psykiska våldet räknades inte som ”riktigt” våld (7, 12). Männerna försökte också få det till att handla om ett gemensamt bråk och då använde de könsneutrala termer som till exempel att det handlade om två personer som bråkade. Männerna tog därmed inte ansvar för sitt eget våldsanvändande (3-4, 11). För att slippa ta ansvar för våldet och för att situationen skulle anses som acceptabel förlade männen våldet utanför sig själva och höll inte sig själva som ensamt ansvariga (7). Männerna erkände inte våldet som misshandel utan använde sig av neutralare ord för våldet som till exempel ”punch”, ”push” och ”hit” för att på det sättet undvika värdeladdade ord som ”abuse” (4 s.101).

4.3.3 Inte definiera sig som riktiga misshandlare

I tre av studierna förminskades våldet genom att männen menade att de inte var ”riktiga” kvinnomisshandlare, de menade att de inte var våldsamma personer (2-3, 14). Även om männen erkänt sitt våldsamma beteende så tog de avstånd från termer som ”abuser” och ”batterer” eftersom det var förknippat med högre frekvens av allvarligt våld (3 s.705). Några män menade att deras våld inte var ”riktigt” våld eftersom våldet riktade sig mot deras partner, en kvinna och det våldet ansågs vara något som de gemensamt bar ansvar för. Riktigt våld ansågs vara våld män emellan (3). I en av studierna lyfte männen fram att de hade olika nivåer för vad de ansåg vara acceptabelt våldsanvändande, en man slog till exempel inte sin fru när hon blev gravid, en annan man drog sin gräns vid allvarliga skador som till exempel att skjuta eller skära (14).

4.4 Förklaringar och rättfärdigande av sitt våldsamma beteende

De deltagande männen i studierna angav ett flertal förklaringar till orsakerna för sitt våldsamma beteende, som också kunde ses som ursäkter.

4.4.1 Levnadsförhållanden

Alkohol var en vanlig ursäkt till att det skapades ett våldsamt beteende hos männen (3-4, 6-8, 11, 13-14). Männerna ursäktade även våldet med annat missbruk samt läkemedelsanvändande (8, 14). I en studie menade männen att de inte var sig själva när de drack alkohol (14). En man förklarade att alkoholen fick honom att göra saker han vanligtvis inte skulle gjort, därför var det inte hans egen vilja (8). Alkohol ledde till att männen tappade kontrollen (7). I en annan studie sade männen att våldet skulle upphöra om de slutade konsumera alkohol, det var endast när de var fulla som de tog till våld. Männerna erkände hellre sitt riskbruk av alkohol som ett problem än att de erkände våldet som ett problem (3). I en av artiklarna från USA menade de deltagande männen från ursprungsbefolkningen att alkoholen var roten till allt ont och att det var den vite mannen som tagit med sig alkoholen när de kom och kolonialiserade deras land. Innan alkoholen kom in i deras liv levde de harmoniskt utan våld (11).

Uppväxten menade en del män hade de lärt sig sitt våldsamma beteende ifrån, antingen inom familjen (3, 8, 11, 14), i skolan (8) eller efter att ha sett andra män misshandla sina kvinnliga partners (11). Att ha växt upp och sett sin pappa slå mamman gjorde att vissa män trodde att det var ett normalt beteende och att det var acceptabelt att ta till våld (3, 8, 14).

Religion/kultur var ett sätt som männen försökte legitimera sitt våld genom. De menade att våldet var ett accepterat kulturellt eller religiöst uttryck, det var en vanlig ursäkt (4, 8, 15). I vissa kulturer ansågs mannen ha rätt till en disciplinerande roll där våld var ett effektivt sätt att lösa konflikter med sin kvinnliga partner (4, 15).

Stress/ekonomiska problem var en vanlig anledning till våld. Många av konflikterna som uppstod i relationerna orsakades av ekonomiska problem (4, 6, 12, 14). Problemen berodde antingen på hur mycket pengar som tjänades in eller hur mycket som spenderades (6). Mannens roll som familjeförsörjare skapade en ekonomisk stress hos männen (4, 12). Stress var en annan återkommande ursäkt till att våld uppstod i relationerna (4, 7, 12). Stress på arbetet eller att inte ha ett arbete kopplades ihop med det våld som skedde i hemmen (4, 12). Männen kände sig överbelastade på grund av kraven att vara den som försörjde familjen (7, 12). Stressen fick männen att känna sig som att bågaren rann över och när det skedde kunde de inte kontrollera sina känslor, de kände sig maktlösa (7). Stressen och den ekonomiska pressen gjorde männen arga och de tog då ut sin ilska på sina kvinnliga partners (12).

4.4.2 Otrohet

Kvinnans otrohet kom upp som anledningar till att våldet startade (2, 5-6, 12). Männen rättfärdigade sitt våld genom att hävda att det var på grund av kvinnornas otrohet (5-6). I en studie berättade en av männen; *"There was nothing to keep me in one piece since she betrayed me....That's where anger comes in, where violence seems the only right thing....I felt as no one could be trusted, that no one was real"* (2, s.1177).

4.4.3 Tappa och ta kontroll

Männen uttryckte i fyra studier att de använde sig av våld för att uppnå en känsla av kontroll (6-7, 13-14). *"you wanna control. I mean, that's where the hitting comes from. To put fear in'em"* (14, s.564). I två av studierna uppkom våldet som ett försök att hindra partnern från att lämna förhållandet (6-7). Tre studier fann att våldet skedde efter att männen tappat kontrollen över sina liv (1, 4, 7). Männen tolkade sitt våldsamma beteende som ett uttryck för sina undertryckta känslor. När känslorna inte längre gick att hålla inne kom de ut på ett okontrollerat och kraftfullt sätt i form av våld. Våldet var ett sätt att undgå hemska känslor och rädsla (7). Två män berättade om våldsamma händelser när de helt tappade kontrollen och båda påpekade att de kunnat döda sin partner men de hann sluta innan det gick så långt och fick då tillbaka kontrollen över situationen (1,4).

4.4.4 Kvinnan stannade kvar- accepterade av våldet

I två av studierna menade männen att kvinnorna accepterade våldet de utsattes för och då trodde männen att det var godtagbart att fortsätta med våldet (1, 14). Just att kvinnorna stannade kvar i relationen, tolkade männen som att de tolererade våldet. En man gav som ett exempel att efter första slaget mot frun, lämnade frun honom, men kvinnan kom snabbt tillbaka. Mannen såg då det som att frun accepterade hans våldsbeteende (14). *"I believed they wanted that. If you don't like how I treat you, you gonna eventually leave. If a person continues to put up with something, than that's a choice they make"* (14 s.565).

4.5 Könsroller

Många av studierna använde sig av teorier som berörde genus vilket gjorde att många begrepp gällande genus kom upp i resultatdelarna (11, 14).

4.5.1 Mansrollen

Männen tog i många studier upp hur bilden av en "riktig" man ska vara, vilket hade kopplingar till deras användande av våld (5, 9, 12, 14). I en av studierna berättade fler män att de lärt sig hur en man ska vara av andra män i sin omgivning (11, 14). Mannens roll ansågs vara att ha auktoritet och vara den överordnade, dominante i förhållandet, vilket rättfärdigade deras våldsanvändning (5, 14). Mannen skulle även ha bra självförtroende, bli respekterad och vara ledaren som tog besluten i familjen (5, 9). Mannen ansågs ha högre status än kvinnan i samhället (12). I ett citat från en av studierna visades bilden av hur rollerna mellan mannen och kvinnan skulle vara; "*I fell into the pants and she fell into the dress, just natural as can be. I started dishing out, she just started taking it. It was natural*" (14, s.568). Männen framställde sig själva som rationella, starka, kompetenta och att de slet hårt för sin familjs skull (1-2, 4). Mannens roll ansågs vara att skydda och ta hand om sin familj samt respektera sin kvinnliga partner (14).

4.5.2 Mannens rätt

Sex artiklar poängterade att det var mannens rätt att disciplinera kvinnan (2, 5, 9, 12, 14-15). Om kvinnan bröt mot reglerna till exempel kom hem sent så var det en naturlig reaktion att reagera med våld (12). Eller om kvinnan inte respekterade och lydde sin make så kunde maken behöva ta till våld. Det var ett sätt att lära sin fru hur hon skulle uppföra sig (9). Om kvinnan gick över gränsen var det helt rättfärdigat att använda sig av våld (15).

4.5.3 Mannen som offer

Män pekade ut sig själva som offer (1, 4, 7). En man i en av studierna gjorde detta för att han på det sättet skulle uppfattas som mer empatisk (4). Andra män menade att samhället alltid pekar ut männen som förövare och kvinnor som offer (1). Vissa män menade att de använde sig av våld enbart i självförsvar mot kvinnan som startat våldet eller provokationen (1, 3, 6-7, 10). En man förklarade sitt självförsvar på följande vis; "*I have never hit her, but I've defended myself on numerous occasions. She has attacked me and I have grabbed her by the wrists, pulled her to the floor and told her to stop*" (7 s. 248).

4.5.4 Kvinnorollen

Kvinnans roll var framförallt att vara bra partners och mammor till männens barn (4, 14). Pålitliga kvinnor var de som skötte om barnen och servade sina män och mötte sina män med ett leende när de kom hem (9). Männen ansåg att kvinnan skulle lyda sin man och vara underordnad mannen (5, 9, 14-15). Männen ansåg att kvinnorna var av en annan karaktär än mannen och tyckte att hon skulle vara blyg, inte prata för mycket, hon skulle också vara tålmodig och uppoffrande (15). När kvinnan tog för mycket plats och utmanade könsmaktsordningen kände sig männen hotade och arga samt mindre manliga och då uppstod det vanligtvis våld (1, 12). I en av studierna gav flera män även kvinnorna skulden för att vara för sköra, kvinnorna tycktes för ömtåliga "*bruise easily*" (3, s.705).

4.5.5 Kvinnans fel

En vanlig ursäkt som männen uppgav som orsak till sitt våldsamma beteende var att skylla på att det var kvinnornas fel utifrån deras könsroll. Ursäkten förekom i elva artiklar (1-5, 7, 9-10, 13-15). Männen ursäktade sitt våld med att kvinnan tog fram mannens sämsta egenskaper (1). Att reagera med våld menade männen var ett rättfärdigt beteende när kvinnan misskötte sina hushållssysslor och glömde bort att ta hand om sin familj eller inte respekterade sin man (3, 7, 10, 12, 14-15). Kvinnorna fick skulden när de inte levde upp till mannens förväntningar på dem som fru eller mamma till deras barn (2, 4).

Männen beskyllde också kvinnorna för att begå fel eller uppföra sig på fel sätt, männen menade att kvinnorna uppfostrade barnen på fel sätt och anklagade dem också för att vara för kontrollerande (1, 5). I en studie menade en av männen att frun inte var samma kvinna som han en gång gifte sig med, han blev inte omskött och bortskämd längre och då kände han sig bedragen (2).

Kvinnans roll, förklarade männen var att i alla lägen visa respekt mot sin man, lyssna och vara förstående. När mannens stolthet och värdighet kränktes uppstod våld (9, 14). Männen oroades över att kvinnornas roll förändrades och att de fick mer makt (8). Flera studier tog upp temat om att männen blev provocerade av kvinnorna (13-15). Kvinnorna ansågs vara irrationella och hysteriska (1) samt tjatiga och göra männen upprörda (13-14). En man menade att han brukade hålla sig lugn och rationell i konflikter och att han endast använde sig av våld när frun blev alltför irrationell (4).

4.6 Ånger och skam

Ånger och skam framkom i ett antal studier (2-3, 6-7, 13-14). Ångern fick männen att ifrågasätta sig själva (2, 7, 13), hur de kunde slå den kvinna de älskade (2), de skämdes och ville inte känna så igen (14). Männen straffade sig själva för sitt våldsamma beteende och hade svårt att förlåta sig själva (7).

4.6.1 Erkänna sina fel

Männen var selektiva med vilka våldshandlingar de berättade om (3). Genom att prata om våldet insåg männen att de var tvungna att ta ansvar för sina handlingar och att svara med våld inte var ett alternativ även om de kände sig provocerade (4). Att erkänna sin skuld och sitt våldsamma beteende var ett första steg till att förändra sitt beteende. Männen insåg att de behövde hjälp för att kunna förändra sig (7). I en annan studie insåg männen att kvinnomisshandel var möjligt att bryta. För en av männen kom vändpunkten när han insåg att han höll på att bli precis som sin far, som hade misshandlat mamman, vilket han hade lovat sig själv att aldrig ta efter (11).

4.6.2 Våga öppna sig

Förnekandet av sitt våldsamma beteende, gjorde det svårt för männen att prata om våldsanvändandet mot sin partner (7). Männen hade svårt att börja prata och öppna sig, eftersom männen då var tvungna att erkänna att de hade problem. Männen tvingades då bearbeta svåra känslor som skuld, skam och svartsjuka. När männen väl öppnade upp sig fick de möjlighet att reflektera över sitt beteende (3). När männen insåg att forskarna i en studie

var villiga att lyssna på dem utan att fördöma deras beteende vågade de öppna sig och berätta om sina erfarenheter gällande våld (4). Andra män poängterade vikten av sin kultur och att det hade hjälpt dem mycket att åter ta del av sina traditioner och utbyta erfarenheter (11).

4.6.3 Sakna verktyg

Männen framställde sig som passiva, de tog endast till våldet som en sista utväg när de inte hade något annat val. De beklagade att de inte hade fått lära sig att arbeta med sina känslor och därför inte hade några kommunikativa verktyg för att lösa konflikterna med sina partners (4). Att visa sårbarhet och att söka hjälp ansågs vara förknippat med icke manligt beteende (13).

4.6.4 Svårt att bryta våldsmönstret

Även om många män ångrade det våld de hade utsatt sina kvinnliga partners för fanns det även män som saknade empati för sina offer och som saknade känsla av ånger (5). Att be om ursäkt var ett sätt att erkänna sin skuld men var också ett sätt att visa att våldshändelsen inte var en del av deras vanliga jag. Ofta fortsatte våldet att hända liksom ursäktandet genom relationen (14).

5. Diskussion

Syftet med studien var att undersöka hur våldsutövande män uppfattade sitt våld och hur de förklarade sitt användande av våld mot en kvinna i en nära relation. Resultatet av den kvalitativa innehållsanalysen ledde till sex kategorier: Uppfattningar om våld i nära relationer, Förnekelse av våld, Förminskning av våldet, Förklaringar och rättfärdigande av sitt våldsamma beteende, Könsroller och Ånger och skam. 1. Uppfattningar om våld i nära relationer visade att män inte ansåg att våld mot kvinnor i nära relationer var ett accepterat beteende samt att de ansåg att våld var en privat fråga. 2. Förnekelse visade sig genom att männen menade att våldet överhuvudtaget inte förekom eller genom att männen inte sa sig ha något minne av våldsincidenten. 3. Förminskning av våldet framgick genom att männen framställde våldet som mindre allvarligt, att det bara hänt någon enstaka gång eller att det hänt av en olyckshändelse. Männen tog inte ansvar för sitt våldsanvändande och såg sig inte som riktiga misshandlare. 4. Förklaringar och rättfärdigande av sitt våldsamma beteende var olika livsstilsfaktorer så som alkohol, uppväxt, religion/kultur samt stress och ekonomiska problem. Även otrohet, kontroll och accepterande av våldet från kvinnans sida framkom som förklaringar. 5. Könsroller visade sig i många artiklar, både gällande mansrollen, vad som ansågs vara mannens rätt men även mannen som offer togs upp. Även vad män ansåg om kvinnornas roll och framförallt att männen ansåg att våldet uppstod på grund av kvinnan kom fram i resultatet. 6. Ånger och skam gjorde att männen ifrågasatte sig själva och sitt beteende, de erkände sina fel, försökte öppna upp sig och prata. De insåg att de saknade kommunikativa verktyg. Samtidigt framkom också svårigheterna med att bryta våldsmönstret. Nedan presenteras först resultatdiskussionen följt av metoddiskussion.

5.1 Resultatdiskussion

Tidigare studier om våld i nära relationer har mest fokuserat på statistik och prevalens och det finns inte så många som tar upp mäns attityder och uppfattningar om sitt våld mot kvinnor i nära relationer (15). Vi var förvånade över att inte hitta mer forskning på mäns uppfattningar om sitt våldsutövande än vad vi gjorde under vår inledande litteratursökning, vi hittade om kvinnors våld samt våld i samkönade relationer men inte så många om mäns uppfattningar om sitt våld.

5.1.1 Tidigare forskning på mäns våld i nära relationer

Mäns berättelser är en viktig informationskälla för att förstå hur de producerar sin maskulinitet och hur de kulturellt förklarar sitt våld (Nilsson & Lövkrona, 2015). Många av de kategorier som vi fick fram i resultatet kan vi bekräfta i den brittiske sociologen och mansforskaren Jeff Hearn's studier. Än idag framkommer samma ursäkter och förklaringar från män om sin våldsanvändning som 1998 då Jeff Hearn's bok, *The violences of men*, släpptes. Hearn var en av de första som intervjuade män för att höra deras förklaringar till sitt våld. Vi upptäckte att han också delat upp mäns beskrivningar av sitt våld i förnekande och förminskande samt ursäkter och rättfärdigande. Han såg också att män ofta använde sig av passivt språk (Hearn, 1998; Nilsson & Lövkrona, 2015) och detsamma hittade vi till exempel i citatet ”*she fell on my knife*” (5, s.126). Förminskandet av våld kallar han även för kvasi-förnekelse och med det menas att mannen medgav att våldet skett, men att han inte hade något minne av händelsen (Hearn, 1998; Nilsson & Lövkrona, 2015), vilket vi också fått fram

i ett antal artiklar (3, 5). Vi valde däremot i vår analys att skapa en egen underkategori för inget minne under kategorin förnekelse. I Hearn's studie fann han inte någon man som helt utan förbehåll erkände och tog ansvar för sitt våld, inte ens de som behandlats under lång tid (Hearn, 1998; Nilsson & Lövkrona, 2015). Vi hittade samma sak i våra artiklar, till och med de som dömts för mord på sina fruar eller flickvänner fortsatte att komma med ursäkter och förklaringar som urskuldade deras våld (3, 5).

En annan gemensam kategori med Hearn's fynd var männens avståndstagande från våld mot kvinnor som vi hittade i artiklarna (4, 7-8, 14-15). I två artiklar menade männen att våld mot sin kvinnliga partner inte var ett accepterat handlande, men i nästa mening berättade männen om sina erfarenheter och hur de misshandlat sina partners (14, 15; Hearn, 1998).

På liknande sätt beskrev Hearn hur våldet målades upp som mindre skadligt än andra mäns våld, vilket vi också fann i våra artiklar (2, 3, 14; Hearn, 1998). Motsägande påståenden som vi fann från männen i våra artiklar var att först förminskade männen sitt eget våld, våld var inte en del av dem och de var inga riktiga misshandlare (2-3, 14) och i nästa mening erkände männen att deras våldsutövande var värre än deras kvinnliga partners. Männen sa sig försvara sig mot sin partners våld, men samtidigt var kvinnornas våld skrattretande, löjligt och ofarligt medan männens våld var rationellt och effektivt (1, 7).

5.1.2 Levnadsförhållanden, ursäkter och rättfärdigande

Biologiska teorier tar upp män och mäns våld som något normalt som ligger i mannens natur (Hearn, 1998). I flera av våra artiklar kom det fram att männen ansåg att våldet var något typiskt manligt (2, 5, 9, 12, 14-15). De biologiska modellerna har kritiserats för att de saknar stöd i empirisk forskning (Nilsson & Lövkrona, 2015). De som förespråkar samhällsvetenskapliga förklaringar framhäver istället att våldet tillhör de avvikande männen. Vanliga sådana förklaringar kan vara till exempel stress, psykisk sjukdom, arbetslöshet och alkoholproblem (Nilsson & Lövkrona, 2015). Uppväxt, alkohol, stress och andra livsstilsfaktorer var alla förklaringsmodeller som vi hittade i flera av artiklarna (3-4, 6-8, 11-14). Den ofta använda förklaringen att våldet beror på det sociala arvet, att pojkar socialiserats in i våldet under sin uppväxt (Connell, 2009) har även den fått kritik. Till exempel frågar sig den feministiske sociologen Michael Kimmel varför inte flickor som har växt upp under liknande omständigheter också de tar till våld? (Nilsson & Lövkrona, 2015). Det måste därmed ligga något utöver de biologiska och sociologiska faktorerna för att förklara mäns användning av våld i nära relationer. Därför anser vi att feministisk teori i form av genus och maktobalans mellan män och kvinnor är en lämplig teori att använda för att förklara varför män tar till våld.

Alkohol är en återkommande förklaringsmodell till att våld utövas och/eller att bli utsatt för våld (Nilsson & Lövkrona, 2015). Den förklaringsmodellen anses vara könsneutral men det finns ändå ett grundantagande om könsroller i förklaringsmodellen för alkohol. Män anses bli mer aggressiva av att dricka medan kvinnor anses bli mer utsatta. Har en man varit berusad kan det ses som en förmildrande omständighet om han begått ett brott medan det för en kvinna som utsatts för ett brott under påverkan av alkohol kan anses som att hon får skylla sig själv (Nilsson & Lövkrona, 2015).

I Sverige är alkohol en del av kulturen och finns med på fester och högtider, detsamma gäller för många andra länder där alkohol kan ses som en legitim ursäkt, medan det i andra samhällen där kulturen eller religionen inte tillåter alkohol inte fungerar som ursäkt (Nilsson & Lövkrona, 2015). Männens förklarar sitt våld utifrån den kulturellt accepterade kontexten (15; Nilsson & Lövkrona, 2015).

Ytterligare en vanlig ursäkt som var en av de som vi hittade i flest artiklar, hela elva stycken var att våldet var kvinnans fel. Det var hon som hade provocerat fram våldet och på detta sätt kunde mannen lägga förklaringen utanför sig själv (Nilsson & Lövkrona, 2015). En av artiklarna tar upp diskursen om kvinnan som ansvarig för våldet, att kvinnans plats är på den reproduktiva arenan (12). Även längre tillbaka historiskt så har liknande rättfärdigande av våldet framkommit utifrån material från svenska rättegångar, till exempel att kvinnan misssköter sina hushållssysslor och inte passar upp sin man eftersom hon varit iväg och arbetat hela dagen (Nilsson & Lövkrona, 2015). Men våldet är alltid utövarens ansvar och kan inte skyllas på offret. Om en man väljer att slå kan han också välja att inte slå. Våld är ofta en planlagd handling (Isdal, 2001).

WHO har visat i en rapport att män världen över använder sig av samma typ av ursäkter och förklaringar för sitt våld. Exempel på sådana förklaringar är att mannen är familjeförsörjaren, kvinnan ska lyda mannen och göra sina hushållssysslor eller att kvinnan misstänks vara otrogen (Nilsson & Lövkrona, 2015), vilket vi också hittat i vårt resultat i artiklarna (5, 9, 14-15). Männens lägger all skuld på kvinnorna eftersom de är för kontrollerande och inte lever upp till sin roll som fru eller mamma, medan det är männen som är kontrollerande i och med sitt våldsutövande mot sin kvinnliga partner (1, 4, 11). Trots att kvinnans otrohet också kom upp som förklaring var männen i en artikel från Indonesien mer benägna att ha otrohetsaffärer än vad kvinnorna var (12). Detta anser vi vara motsägelsefullt men också peka mot att det finns olika normer och uppfattningar för kvinnors och mäns könsroller och för hur de ska uppföra sig.

5.1.3 Könsmaktsordning

De sociala arvs och miljö- modellerna som grundar sig i att våldet är något avvikande problematiserar inte kön utan bygger på ett könsneutralt perspektiv. Detta trots att våldet domineras av män i hela världen. (Nilsson & Lövkrona, 2015; Connell 2009). Våldets ursprung måste grunda sig i något mer än att bara bero på uppväxt, alkohol eller andra livsstilsfaktorer för att förklara snedvridningen av våldsanvändning mellan kvinnor och män. Istället bör strukturella förutsättningar för hur pojkar och flickor, män och kvinnor uppfostras och socialiseras in i samhället införas i förklaringsmodeller om våld i nära relationer. Till exempel hur män och kvinnor lär sig sina könsroller och fortsätter att producera och upprätthålla dem. Män antas vara utåtagerande medan kvinnor vänder sina känslor inåt (Connell, 2009; Nilsson & Lövkrona, 2015). Upprätthållandet av könsmaktsordningen är inte något som enbart är männens fel, även om det framförallt är de som vinner på att maktbalansen upprätthålls (Nilsson & Lövkrona, 2015; Connell 1996). Både kvinnor och män hjälper till med att upprätthålla könsmaktsordningen på olika sätt (SOU 2015:55).

Feministisk forskning och maskulinitetsforskning menar att förklaringen till våld går att hitta i konstruerandet av maskulinitet och i könsmaktsordningen mellan män och kvinnor (Nilsson & Lövkrona, 2015). Maskulinitet är en process som konstrueras socialt och genom att lyssna på mäns beskrivningar av våld går det att se hur de konstruerar sin manliga identitet. Våld blir en del av den manliga identiteten och kan legitimeras genom beskrivningarna av våldet (9; Nilsson & Lövkrona, 2015; Isdal, 2001).

Feministisk forskning vill inte att "vanliga" mäns våld osynliggörs, det vill säga att det kan vara vilken typ av man som helst som tar till våld och inte enbart bero på någon psykisk avvikelse eller på grund av alkohol eller narkotikamissbruk. Feministisk forskning har därför vänt sig emot avvikelse teorierna som väljer att se på mäns våld mot kvinnor som ett individuellt problem istället för ett strukturellt problem (Nilsson & Lövkrona, 2015). Både media och gemene man har lättare att förstå om förövaren är ett monster istället för en vanlig man (Nilsson & Lövkrona, 2015). Så var fallet med Hagamannen som jagades under flera år i Umeå men som inte togs fast på grund av att han var en vanlig svensk familjefar (Nilsson & Lövkrona, 2015). Även Isdal (2001) menar att det är viktigt att våld synliggörs, osynliggörandet gör att våldet kan fortsätta. Ansvaret läggs då inte på förövaren och osynliggörandet gör också frågan om våld till något privat (Isdal, 2001). En anledning till att det är så svårt att få reda på och få bukt med våldet är att mäns våld mot kvinnor oftast sker i hemmet, i det privata, bakom stängda dörrar, utan vittnen.

Det finns två sidor av våld, ett som är lagligt och legitimt och det andra som är olagligt och brottsligt. När det legitima våldet utövas till exempel av polis, andra yrkeskategorier eller i olika sporter, formar det legitima våldet utövaren till en hjälte med många egenskaper som traditionell ansetts vara typiskt manliga som till exempel mod, handlingskraft och styrka (Nilsson & Lövkrona, 2015; Isdal, 2001).

"Den manliga dominansen i samhället upprätthålls genom att det potentiella hotet om våld är en "accepterad" del i den manliga identiteten- att våldet är hegemoniskt" (Nilsson & Lövkrona, 2015, s. 81).

Även teorin om könsmaktsordningen som den ensamt förklarande teorin till mäns våld mot kvinnor har kritiserats. Den har av postkoloniala forskare ansetts som alltför ensidig och visat upp endast hur våldet drabbar en viss typ av kvinna, vanligen vit och medelklass (Nilsson & Lövkrona, 2015). Studier har visat att afro-amerikanska och latinamerikanska kvinnor upplever högre andel våld än vita amerikanska kvinnor (1). Detta är något vi kopplar ihop med kritiken mot den förenklade bilden av könsmaktsordningen och den feministiska forskningen. Det är viktigt att även här gå djupare och se hur det skiljer sig åt intersektionellt mellan olika etniska grupper, åldersmässigt samt socioekonomiskt (Nilsson & Lövkrona, 2015).

5.1.4 Ojämlig maktbalans och förändringar i könsmaktsordningen

På en individuell nivå socialiseras pojkar in i våld och maskulinitetsnormer. På en samhällelig nivå tolereras och normaliseras våldet och på statlig nivå slipper män undan straff. Pakistan är ett land där prevalensen av våld i nära relationer är bland de högsta i världen och som har flest

kvinnliga offer. Kvinnan anses stå som lägst och jämställdheten i landet ligger på botten (15; Isdal, 2001; Nilsson & Lövkrona, 2015).

Forskning föreslår att ojämlikhet mellan könen är förknippat med högre risk för våld i nära relationer, särskilt i låg- och medelinkomstländer. Därför förväntas kvinnors utsatthet för våld i nära relationer minska i takt med att jämlikheten ökar i ett land (Gracia & Merlo, 2016). En annan som är av samma åsikt är den norske terapeuten Per Isdal som menar att ju större maktskillnader det finns mellan män och kvinnor desto mer våld uppstår. Medan jämställdhet och lika värde motverkar våldet (Isdal, 2001). Artiklarna från Indonesien (9, 12), USA (14) och Pakistan (15) visade också på att bland män och i samhällen med patriarkal syn är risken för våld högre. Men i artikeln från Pakistan menade författarna att det inte ensamt förklarar våldet, då det finns män med patriarkal syn som ändå inte tar till våld (15).

Norden är ett av de mest jämställda områdena i världen enligt Gender Equality Index, men har ändå oroväckande hög prevalens av våld i nära relationer. En möjlig orsak till detta kan vara att kvinnorna i de nordiska länderna har lättare att prata om sin våldsutsatthet och anmäla våldsbrott mer frekvent än kvinnor i andra delar av Europa. I Norden har kvinnor möjlighet att utbilda sig, tjäna egna pengar och växa upp som självständiga individer. Många kvinnor rör sig också bort från stereotypa könsroller om hur en kvinna ska vara. Forskning i höginkomstländer har visat på att störst risk att utsättas för våld i nära relationer har kvinnor med en högre ekonomisk inkomst än sin partner, beroende på om kvinnans partner har traditionella uppfattningar om könsroller eller inte (Gracia & Merlo, 2016).

Pressen att leva upp till mansrollen samt att känna sig hotade av att kvinnorna tar mer plats, kan ge en rädsla av att förlora sin position som överordnade kvinnorna (4; Nilsson & Lövkrona, 2015). I två av våra artiklar, som dock inte var genomförda i Norden, fann vi att när kvinnan tog för mycket plats som till exempel tjänade mer än sin manliga partner kände sig männen hotade och mindre manliga (1, 12). Frågan är då om detta är en konsekvens av ökad jämställdhet mellan könen? Kvinnor tar allt mer plats i samhället och rör sig bort från stereotypa uppfattningar om hur en kvinna ska vara och utmanar därmed könsmaktsordningen (1).

5.1.5 Patriarkal syn

Männen behöver inte främst vara emot att kvinnor får större egenmakt och att de arbetar, men de vill inte bli av med sin patriarkala position eller sin kontroll och makt över kvinnorna. I kategorin könsroller upprepade männen att kvinnornas roll var på den reproduktiva arenan. Deras roll var att föda barn, vara mammor och fruar. Om kvinnan misslyckades med att vara en god mamma eller en god hustru så ansågs hon värdelös (12, 15).

Män som använder våld mot kvinnor i nära relationer är en heterogen grupp, vilket gör det svårt att komma åt problemet (4, 7). Förövarna är olika varandra och det finns inte en speciell typ. Men möjligen är det ändå den patriarkala synen på kvinnor som förenar de våldsamma männen. Den patriarkala synen att män har högre status och är överordnade kvinnor hittade vi i många studier (4, 8-9, 11-12, 14-15). Våld är en taktik för att uppnå och upprätthålla makt, det brukar ske inom ett system och familjen är ett sådant maktsystem. Inom familjen har

traditionellt mannen makten (Isdal, 2001). Rätten att utöva våld mot sin fru och sina barn var mannens rätt historiskt sett (SOU 2015:55). Men den synen finns kvar även idag på många platser (9). Våld är en taktik för att kontrollera sin fru och det växer fram genom ojämlikhet mellan män och kvinnor och styrker könsmaktsordningen (Isdal, 2001).

Även i Woods artikel från USA (2014) bar männen i studien på en patriarkal syn att män var överlägsna kvinnor och tyckte sig ha rätt att få sex och uppmärksamhet från sina fruar och flickvänner. Männen hade rätt att kontrollera och disciplinera sina partners samt att vara självständiga och slippa tjat och gnat från sina partners (14). Det patriarkala ansågs vara något naturligt som citatet "*I fell into the pants, she fell into the dress*" (14, s.568) visade. Även våld passar in i den patriarkala manlighetssynen. Andra män i studien visade en bild av att inte nå upp till den hegemoniska maskuliniteten. För dem var den hegemoniska mannen så en riktig man skulle vara, men de var osäkra på om de räckte till. Genom att styra och kontrollera sina kvinnliga partners stärkte de sin manlighet (14).

5.1.6 Våldets könssymmetri

En del studier har visat att lika många män som kvinnor misshandlar sin partner (Nilsson & Lövkrona, 2015). Detta är något vi kan se om vi jämför mellan Brå:s rapport som visar på liknande genomsnitt av våld i nära relationer mellan kvinnor och män. Andra studier som till exempel den av Lövestad och Krantz (2012) hittade till och med att fler män än kvinnor utsatts för fysiskt våld det senaste året. Däremot när frågan istället handlade om fysiskt våld någon gång tidigare i livet så var det fler kvinnor än män som svarade att de utsatts för våld (Lövestad & Krantz, 2012). En orsak till att så olika prevalens hittas i olika studier kan bero på hur de olika studierna utformas och hur de väljer att ställa frågor om våldets frekvens (Nilsson & Lövkrona, 2015). Två motsägelser som kan ifrågasätta att kvinnors våld i nära relationer skulle vara lika utbrett som mäns våld är dels att kvinnor är överrepresenterade på skyddade boenden och akutmottagningar. Den andra att kvinnor inte syns på de andra våldsamma arenorna där männen dominerar (Nilsson & Lövkrona, 2015).

Vid en närmare anblick så skiljer sig mäns och kvinnors våld åt. Mäns fysiska våld mot kvinnor är av kraftigare karaktär, mer fysiskt och sexuellt våld (Nybergh et al. 2013), medan kvinnor mer ägnar sig åt psykiskt våld (Nilsson & Lövkrona, 2015). Männen i våra studier erkände också att deras våld var grövre än deras kvinnliga partners (1) och de menade att kvinnornas våld var skrattretande och löjligt (1, 7).

Att försöka förlöjliga kvinnornas våld kan också vara ett sätt att stärka bilden av manlighet eftersom det inte passar en man att bli slagen av sin kvinnliga partner. Hade männen istället utsatts av en annan man hade de förmodligen reagerat annorlunda och menat att våldet varit av allvarligare art (1; Nilsson & Lövkrona, 2015). Trots att det inte är typiskt manligt att utpeka sig själv som offer var det en underkategori vi fick fram i vårt resultat (1, 4, 7). Männen menade att de var offer inför lagen och inför samhället som alltid betraktade kvinnor som offer och män som förövare (1).

5.1.7 Förebygga våld

Våldet är hierarkiskt och riktar sig nedåt, det är ett användbart verktyg för att upprätthålla makt och snedfördelningar i samhället eller i en nära relation. Det är därför viktigt att problematisera kring mansrollen för att kunna bekämpa våld (Isdal, 2001). Våld i allmänhet och våld mot kvinnor i synnerhet måste alltid fördömas och alla män måste ta avstånd från våldet genom att främja en annan kvinnosyn. Det är viktigt att förstå de bakomliggande orsakerna till varför våldet uppstår för att kunna förändra de destruktiva strukturerna i samhället. Mäns uppfattningar och förklaringar till sitt våld är en viktig del i att förstå hur männen tänker och det behövs i sin tur för att kunna utforma så bra och effektiva interventioner som möjligt för att förändra beteendet hos de våldsamma männen (4; Hearn, 1998).

På senaste tiden har perspektivet att våld är en mansfråga spridit sig mer, mycket tack vare organisationer som Män för Jämställdhet. De arbetar för jämställdhet mellan män och kvinnor och med ett särskilt fokus på män och pojkar för att motverka mäns våld. Det är de destruktiva mansrollerna i samhället som behöver förändras både för kvinnornas skull, men också för männen själva. Den patriarkala synen och de biologiska förklaringsmodellerna som hävdar att våldet är något naturligt för mannen eller att han inte kan hjälpa det på grund av att han druckit sig berusad är en förnedrande syn. Att tro så lite om män att de inte kan tygla sig för att deras sexdrift är så stark eller som författaren och före detta kriminalreportern Katarina Wennstam formulerat det *"Att män inte förväntas kunna ta fullt ansvar för sina handlingar eftersom de inte fattar bättre"* (Nilsson & Lövkrona, 2015, s. 182), är en negativ bild av manligheten. I rättsväsendet idag sker alltför ofta detta påstående. De flesta män tjänar på att andra våldsamma män slår genom att de därigenom upprätthåller och skapar en könsmaktsordning (Connell 1996). Connell menar att istället för att förändra den manliga identiteten måste våldet flyttas från de arenor där det inte hör hemma (Nilsson & Lövkrona, 2015).

En kommun fri från våld är ett projekt som finns i Borås och Västerås kommun. Det är ett långsiktigt projekt med ett genusperspektiv som med stora och tidiga insatser ska minska och förebygga våld i kommunerna. Mycket våld är normaliserat utav samhället och ses inte som våld. Tanken med projektet är att synliggöra allt våld genom att alla individer i en kommun är delaktiga och insatserna kan då på lång sikt främja jämställdhet mellan barn och unga (Män för Jämställdhet, 2013). Att synliggöra våldet är viktigt för att på det viset ta upp och prata om våldet för att kunna finna lösningar (SOU 2014:49; Isdal, 2001; Män för Jämställdhet, 2013).

Som folkhälsovetare vet vi att det är viktigt att förebygga våldet och därmed att även de negativa hälsokonsekvenserna uppstår. En kommun fri från våld är ett exempel på primärprevention som försöker förebygga att våldet och därmed även de negativa hälsokonsekvenserna uppstår. Tidigare preventiva insatser har som Carin Göthblad- den dåvarande nationella samordnaren mot våld i nära relationer - påpekat främst inriktat sig på sekundär eller tertiärpreventioner genom att hantera våldet genom att ordna platser på skyddande boenden (SOU 2014:49). Tidigare insatser minskar inte enbart de stora kostnaderna som våldet orsakar utan också det stora lidande som det orsakar kvinnor och barn (Nationellt centrum för kvinnofrid, 2014c).

5.2 Metoddiskussion

Vår inledande litteratursökning gjordes i fyra databaser (PubMed, Scopus, psycINFO och Violence Against Women), men i den slutgiltiga systematiska sökningen använde vi oss enbart av två databaser, PubMed och Scopus. Detta beroende på att vi fick så stora sökträffar i de andra databaserna, det är möjligt att vi hade hittat fler artiklar om vi hade haft tid att gå igenom alla träffarna i alla fyra databaserna. Men vi ansåg inte att det var rimligt med den tidsram som vi hade. Vi använde oss av många olika termer för våld i nära relationer och våld mot kvinnor och vi försökte främst av allt att använda oss av relevanta MeshTermer. De olika termerna kombinerades ihop med olika synonymer för mäns uppfattningar. I vår systematiska sökning gjordes totalt tre olika sökningar för att få fram våra 15 artiklar som presenteras i metoden och tabell I. Det är möjligt att det hade funnits andra termer som hade kunnat få fram fler artiklar inom ämnet men vi gjorde många olika test sökningar och dessa tre sökkombinationer var de som gav flest träffar av de kombinationer vi testade.

Efter den systematiska sökningen gjordes en kvalitetsgranskning av alla artiklar. Av de 15 artiklarna var tre av låg kvalitet enligt vår bedömning, fyra stycken var av medelhög kvalitet och de resterande nio av hög kvalitet, utifrån SBU:s kvalitetsgranskningsmall för kvalitativ forskningsmetodik. Kriterier för hög kvalitet enligt SBU:s granskningsmall var bland annat om artikelförfattarna hade formulerat sitt syfte tydligt, om de förde ett etiskt resonemang runt sin studie och om urval och datainsamling var tydligt beskrivet (SBU, 2014b). Artiklarnas kvalitet har tagits i beaktande under analysfasen och fynden från artiklarna med låg kvalitet tror vi inte har påverkat resultatets trovärdighet. Trovärdigheten på resultatet anser vi är hög då majoriteten av de artiklar som vi använt oss utav håller hög kvalitet.

Två forskare var författare till två av artiklarna i studien (3, 5). Den ena artikeln är av låg kvalitet och den andra av medelhög enligt vår kvalitetsgranskning som gjorts på samtliga artiklar. Det kan innebära en svaghet i vår metod att inkludera dessa artiklar i vår studie. Dock har inga stora delar av artikeln med låg kvalitet presenterats i resultatet och artiklarnas syfte och frågeställningar är olika varandra. Samma forskare refereras ofta till i resterande artiklar, eftersom de är kända forskare inom ämnet våld i nära relationer.

Med en induktiv ansats gjordes analysen utan en förutbestämd mall. För att öka tillförlitligheten har vi båda läst alla artiklarna var för sig men diskuterat med varandra vid varje liten osäkerhet samt för att se om vi tänkte på samma sätt under kodningen av meningsbärande enheter (Lundman & Hällgren Graneheim, 2008). Resultatdelen skrevs sedan fram av oss båda tillsammans. Det är troligt att vi har påverkats av varandra under framskrivningen av resultatet och hade vi skrivit var för sig är det möjligt att vi inte hade fått fram exakt samma kategorier.

Genom vår utbildning har vi fått en förförståelse för frågor som berör genus och därför har det under analysfasen trätt fram i många kategorier. För en person som inte har samma förförståelse som vi, är det möjligt att andra kategorier hade trätt fram (Lundman & Hällgren Graneheim, 2008).

Vi hade om möjligt önskat en mer fullständig datamättnad i vårt resultat. Det är möjligt att vi hade kunnat utesluta någon av de kategorier vi fick fram om vi hade haft mer tid på oss under

analysen att arbeta igenom resultatet. Men eftersom vi hittat stöd för många av våra kategorier i tidigare forskning känns det ändå som att vi varit på rätt väg.

I flera artiklar poängterades det att fynden inte går att överföra på en befolkning eftersom urvalet av män i studierna var så små. Men kvalitativa studiers fokus är att få en djupare förståelse för ett fenomen eller företeelse snarare än att kunna överföra resultatet till en större befolkning (SBU, 2014b). Dessutom är alla 15 artiklar tagna från hela världen, några från samma land; USA, Storbritannien och Indonesien. Vilket också kan göra det svårt att överföra resultat mellan de olika kontexterna men samtidigt så finns det likheter mellan männens beskrivningar om sitt våldsutövande beteende oberoende av från vilken kultur eller religion som artikeln kommer ifrån (Nilsson & Lövkrona, 2015).

Giltighet representerar det som ska studeras vilket vi tycker att vårt resultat gör. Vi har endast lyft fram männens egna redogörelser i resultatet. I en artikel togs både män och kvinnors uppfattningar om våld i en nära relation upp. I resultatet togs dock bara männens citat och uppfattningar om sitt våldsutövande upp (3). Annat som framkommit i våra artiklar som varit av intresse har vi tagit upp i diskussionen om det rört sig om något som författarna av studierna tagit upp. Resultatets giltighet bygger också på att olika perspektiv lyfts fram vilket vi också anser att vi har lyckats med genom att välja artiklar från hela världen, olika kulturer, kriminella och icke-kriminella, medelklass, från lite fattigare förhållanden och olika utbildningsbakgrund. I det här fallet var det männens erfarenhet och förklaringar som vi ville lyfta fram. Men det är av vikt att även kvinnornas åsikter och upplevelser får komma fram. Det hade varit intressant att jämföra kvinnornas berättelser med männens berättelser, vilket också gjordes i en av studierna (3), för att se hur kvinnor och mäns upplevelser skiljer sig åt.

I vår studie ville vi använda oss av en teori för att lättare strukturera upp arbetet och i diskussionen jämföra likheter och olikheter med teorin. Vetenskapliga teorier som Connells teori om genus och hegemoni är till för att göra verkligheten mer lättbegriplig och lättare att strukturera upp. Teorin kan inte omfatta allas erfarenhet men vi valde ändå en feministisk teori med fokus på könsmaktsordningen eftersom den ekologiska modellen tenderade att bli alltför bred i sitt ramverk (Nilsson & Lövkrona, 2015). Om vi använt oss av en annan modell är det möjligt att vi hade satt mindre fokus på genusbegrepp och istället lyft fram andra faktorer.

6. Slutsats

Mäns uppfattningar och förklaringar av sitt våld mot kvinnor i nära relationer är viktigt att belysa då det på det viset går att få fram lämpliga och effektiva interventioner. Mycket av det vi hittade i vårt resultat styrks av tidigare forskning. Hearn (1998) tar också upp att: (a) våld inte är ett accepterat beteende; (b) att män förnekar och förminskar sitt användande av våld och; (c) ursäktar och rättfärdigar sitt våld. Trots att våld i nära relationer inte anses vara ett accepterat beteende så var det något som männen i de studier vi granskade använde sig utav. Våldet var något de gärna inte erkände rakt ut utan de försökte att förneka sitt användande av våld och/ eller förnekade det genom att säga att de inte hade något minne av att våld förekom i relationen. I de fall de erkände att våld hade förkommit så försökte de att förminska det genom att säga att det inte var så illa som de hade kunnat vara. Männen påstod att de kunde gjort det värre.

Vidare så vidmakthöll männen att de inte var några riktiga kvinnomisshandlare, eller att det bara var en olyckshändelse. Till sist så var andra vanliga förklaringar att skylla på alkohol, uppväxt, religion/kultur eller stress och ekonomiska problem. Könroller var ett genomgående tema i artiklarna, där både föreställningar om hur män och kvinnor skulle vara men också hur männen lade skulden på frun att våldssituationen hade uppstått. Även ånger och skam togs upp, männen menade att de saknade verktyg för att lösa konflikterna på annat sätt än genom våld. Att prata om känslor var inte något de hade fått lära sig.

Den slutsats vi drar av vårt resultat är att normerna om könroller om hur män och kvinnor ska vara, är starkt rotade i alla samhällen vare sig det rör sig om USA, Pakistan eller Finland. Att belysa dessa genusstrukturer så att de synliggörs för att på det sättet kunna förändra de destruktiva delarna av könrollerna, är av vikt. Våldet är en sådan destruktiv del i den manliga könrollen. Förebyggandet av våldet innan det uppstår är också det viktigt för att motverka inte bara mäns våld mot kvinnor utan även våld i allmänhet. Vi tror att det är viktigt att börja i tidiga åldrar, redan i förskola och grundskola och lyfta upp diskussioner om normer och genus.

Det är även viktigt att fokus läggs på förövarna, det vill säga de våldsutövande männen. Så därför tycker vi att det behövs fler program som riktar sig till dem. Samt att dessa program utvärderas så att de byggs på evidensbaserade metoder.

Vi anser att det behövs fler studier inom det här området, eftersom de flesta tidigare studier har fokuserat på statistik och prevalens tycker vi att det är viktigt att få fram fler kvalitativa studier som kan gå lite mer på djupet och få fram anledningar till våldet. Dels behövs det fler studier som tar upp mäns uppfattningar och förklaringar till sitt våld mot kvinnor i nära relationer, helst från Sverige och/eller övriga Norden. Men dels också studier som jämför mäns och kvinnors uppfattningar om våldet de utsätter/utsätts för.

Referenser

Brottsförebyggande rådet (Brå). (2016). *Förebygg våld i offentliga miljöer*. Hämtad 2016-04-06 från <http://bra.se/bra/forebygga-brott/vald-i-offentliga-miljoer.html>

Carrasco-Portiño, M., Vives-Cases, M., Gil-González, D., & Álvarez-Dardet, C. (2007). ¿Qué sabemos sobre los hombres que maltratan a su pareja? Una revisión sistemática. *Revista Panamericana de Salud Pública*, 22(1), 55-63. doi:10.1590/S1020-49892007000600008

Committee on Publication Ethics (COPE). (2016). *About COPE*. Hämtad 2016-05-16, från <http://publicationethics.org/about>

Connell, R.W. (1996). *Maskuliniteter*. Göteborg: Daidalos AB.

Connell, R. (2009). *Om genus*. Göteborg: Daidalos AB.

Eliasson, M., Ellgrim, B., & Sveriges kommuner och landsting. (2006). *Mäns våld mot kvinnor i nära relationer: En kunskapsöversikt [elektronisk resurs]*. Stockholm: Sveriges kommuner och landsting. Hämtad 2016-05-20 från <http://gothenburg.summon.serialssolutions.com/search?q=M%C3%A4ns+v%C3%A5ld+mot+kvinnor+i+n%C3%A4ra+relationer#!/search?ho=t&l=en&q=M%C3%A4ns%20v%C3%A5ld%20mot%20kvinnor%20i%20n%C3%A4ra%20relationer>

Eriksson, M., Berg, L., Wallqvist, A., & Sveriges kommuner och landsting. (2011). *Våldsförebyggande arbete med män: En kunskapsöversikt*. Stockholm: Sveriges kommuner och landsting.

Eriksson Barajas, K., Forsberg, C., & Wengström, Y. (2013). *Systematiska litteraturstudier i utbildningsvetenskap*. Stockholm: Natur och kultur.

Etikprövningsnämnderna. (u.å). *Kort om vår verksamhet*. Hämtad 2016-05-19 från <http://www.epn.se/start/>

Frenzel, A. (2014). *Brott i nära relationer- en nationell kartläggning*. (2014:8). Stockholm; Ordförandet AB.

Förenta Nationerna (FN). (2015). *Konventionen om allt slags avskaffande av all slags diskriminering av kvinnor (CEDAW)*. Hämtad 2016-04-04 från <http://www.fn.se/fn-info/vad-gor-fn/manskliga-rattigheter-och-demokrati/karnkonventionerna/konventionen-om-avskaffande-av-all-slags-diskriminering-av-kvinnor-cedaw/>

Gracia, E., & Merlo, J. (2016). Intimate partner violence against women and the Nordic paradox. *Social Science & Medicine*, 157, 27-30. doi:10.1016/j.socscimed.2016.03.040

Hearn, J. (1998). *The violences of men*. London: SAGE Publications Ltd.

Isdal, P. (2001). *Meningen med våld*. Stockholm: Författaren och Förlagshuset Gothia.

- Krantz, G. (2002). Violence against women: A global public health issue. *Journal of Epidemiology and Community Health* (1979-), 56(4), 242-243. doi:10.1136/jech.56.4.242
- Malterud, K. (2001). Qualitative research: standards, challenges, and guidelines. *The Lancet*, 358(9280), 483-488. doi:[10.1016/S0140-6736\(01\)05627-6](https://doi.org/10.1016/S0140-6736(01)05627-6)
- Män för Jämställdhet. (2013). *Vår idéplattform*. Hämtad 2016-05-20 från <http://www.mfj.se/om-mfj/var-ideplattform/>
- Lundman, B., & Hällgren Graneheim, U. (2008). Kvalitativ innehållsanalys. I Granskär, M., & Höglund-Nielsen, B. (Red.), *Tillämpad kvalitativ forskning inom hälso-och sjukvård* (s.159-172). Lund: Studentlitteratur AB.
- Länsstyrelsen Hallands län. (2014). Våld i nära relationer- en regional handbok. Hämtad 2016-04-22 från: http://www.lansstyrelsen.se/halland/SiteCollectionDocuments/Sv/publikationer/Broschyrrer%20och%20foldrar/2014/Handbok_v%C3%A5l%20i%20n%C3%A4ra%20relationer.pdf
- Lövestad, S., & Krantz, G. (2012). Men's and women's exposure and perpetration of partner violence: an epidemiological study from Sweden. *BMC Public Health*, 12(1), 945- doi: 10.1186/1471-2458-12-945
- Mellberg, N. (2004). *Mäns våld mot kvinnor: Synliga mödrar och osynliga barn*. Uppsala: Universitetsstryckeriet.
- Nationellt centrum för kvinnofrid. (2009). *Våld i samkönade relationer: En kunskaps- och forskningsöversikt*. Uppsala: Nationellt centrum för kvinnofrid (NCK), Uppsala universitet
- Nationellt Centrum för Kvinnofrid. (2014a). *Våld i nära relationer*. Hämtad 2016-04-22 från: http://nck.uu.se/Kunskapscentrum/Kunskapsbanken/amnen/Vald_i_nara_relationer/Vald_i_nara_relationer_arnesguide/
- Nationellt Centrum för Kvinnofrid. (2014b). *Våldsutsatthet och särskild sårbarhet*. Hämtad 2016-04-25 från http://nck.uu.se/Kunskapscentrum/Kunskapsbanken/amnen/s%C3%A4rskild_s%C3%A5rbarhet/
- Nationellt Centrum för Kvinnofrid. (2014c). *Våldets kostnader*. Hämtad 2016-05-21 från http://www.nck.uu.se/Kunskapscentrum/Kunskapsbanken/amnen/Vald_i_nara_relationer/Valdets_kostnader_arnesguide/
- Nilsson, G., & Lövkrona, G. (2015). *Våldets kön*. Lund: Studentlitteratur.
- Nybergh, L. (2014). *Exploring intimate partner violence among adult women and men in Sweden* (Doktorsavhandling, Göteborgs universitet). Hämtad 2016-05-09 från <https://gupea.ub.gu.se/handle/2077/35956>

Nybergh, L., Taft, C., Enander, V., & Krantz, G. (2013). Self-reported exposure to intimate partner violence among women and men in Sweden: results from a population-based survey. *BMC Public Health*, 13(1), doi: 10.1186/1471-2458-13-845

SBU. (2014). Utvärdering av metoder i hälso- och sjukvården - en handbok. (M. Rosén Ed. Vol. 2). Stockholm: Statens beredning för medicinsk utvärdering.

SBU. (2014). Bilaga 5: Mall för kvalitetsgranskning av studier med kvalitativ forskningsmetodik– patientupplevelser. In M. Rosén (Ed.), *Utvärdering av metoder i hälso- och sjukvården - en handbok* (Vol. 2). Stockholm: Statens beredning för medicinsk utvärdering.

SOU 2015:55. *Nationell strategi mot mäns våld mot kvinnor och hedersrelaterat våld och förtryck*. Stockholm: Fritzes offentliga publikationer.

SOU 2014:49. *Våld i nära relationer - en folkhälsofråga. Förslag för ett effektivare arbete*. Stockholm: Fritzes offentliga publikationer.

http://www.regeringen.se/contentassets/9d9b0adf4a844a77836ffa9ca6b466df/vald-i-nara-relationer---en-folkhalsofraga-forslag-for-ett-effektivare-arbete-del-1-av-2-sou-201449_13/4-16. UN Women- nationell kommitté Sverige. (u.å). *Stoppa våld mot kvinnor*. Hämtad 2016-04-04, från <http://www.unwomen.se/internationellt/vad-gor-un-women/stoppa-vald-mot-kvinnor/>

WHO (2013). Global and regional estimates of violence against women: prevalence and health effects of intimate partner violence and nonpartner sexual violence. Geneva: World Health Organization.

http://apps.who.int/iris/bitstream/10665/85239/1/9789241564625_eng.pdf 13/4-16

Artikelreferenser (1-15)

1. Andersson, KL., & Umberson, D. (2001). Gendering Violence –Masculinity and Power in Men’s Accounts of Domestic Violence. *Gender and Society*, 15 (3), 358-380. doi: ej funnet.

2. Borochowitz, DY. (2008). The Taming of the Shrew – Batterer’s Constructions of Their Wives’ Narratives. *Violence Against Women*, 14,(10), 1166-1180. doi:10.1177/1077801208323761

3. Cavanagh, K., Dobash, E R., Dobash, R P., & Lewis, R. (2001). Remedial Work: Men’s Strategic Responses to Their Violence Against Intimate Female Partners. *Sociology* 35,(3),695-714. doi:10.1177/S0038038501000359

4. Chan, KL. (2009). Protection of face and avoidance of responsibility: Chinese men’s account of violence against women. *Journal of Social Work Practice*, 23,(1), 93-108. doi: 10.1080/02650530902723340

5. Dobash, E R., & Dobash, R P. (2011). What Were They Thinking? Men Who Murder an Intimate Partner. *Violence against women*, 17,(1), 111-134. doi:10.1177/1077801210391219
6. Fenton, B., & Rathus, J H. (2009). Men's Self-Reported Descriptions and Precipitants of Domestic Violence Perpetration as Reported in Intake Evaluations. *Journal of Family Violence*, 25(2), 149-158. doi: ej funnet.
7. Flinck, A., & Eija Paavilainen, E. (2008). Violent Behavior of Men in Their Intimate Relationships, as They Experience It. *American Journal of Men's Health*, 2(3), 244-253. doi:10.1177/1557988308321674
8. Gabriel, N C., Sloand, E., Gary, F., Hassan, M., Bertrand, D R., & Campbell, J. (2015). "The women, they maltreat them... therefore, we cannot assure that the future society will be good": Male perspectives on gender-based violence: A focus group study with young men in Haiti. *Health Care for Women International*, 0(0), 1-18. doi:10.1080/07399332.2015.1089875
9. Hayati, EN, Emmelin, M., & Eriksson, M. (2014). "We no longer live in the old days": a qualitative study on the role of masculinity and religion for men's views on violence within marriage in rural Java, Indonesia. *BMC WOMENS HEALTH*, 14(1), s. doi: 10.1186/1472-6874-14-58
10. LeCouteur, A., & Oxlad, M. (2011). Managing accountability for domestic violence: Identities, membership categories and morality in perpetrators' talk. *Feminism & Psychology*, 21(1), 5-28. doi:10.1177/0959353510375406
11. Matamonasa-Bennett, A. (2015). "A Disease of the Outside People": Native American Men's Perceptions of Intimate Partner Violence. *Psychology of Women Quarterly*, 39(1), 20-36. doi:10.1177/0361684314543783
12. Nilan, P., Demartoto, A., Broom, A., & Germov, J. (2014). Australian Indonesian Men's Perceptions of Violence Against Women. *Violence against women*, 20(7), 869-888. doi: 10.1177/1077801214543383
13. Stanley, N., Fell, B., Miller, P., Thomson, G., & Watson, J. (2012). Men's Talk: Men's Understandings of Violence Against Women and Motivations for Change. *Violence Against Women*, 18(11), 1300-1318. doi:10.1177/1077801212470547
14. Wood, J T. (2004). Monsters and victims: Male felons' accounts of intimate partner violence. *Journal of Social and Personal Relationships*, 21(5), 555-576. doi:10.1177/0265407504045887
15. Zakar, R., Zakar, M Z., & Kraemer, A. (2013). Men's Beliefs and Attitudes Toward Intimate Partner Violence Against Women in Pakistan. *Violence Against Women*, 19(2), 246-268. doi: 10.1177/1077801213

Bilaga

Nr.	Författare, år, land och titel	Syfte	Urval	Design	Resultat/slutsats	Kvalitet
1.	Kristin L Andersson och Debra Umberson 2001 USA Gendering Violence – Masculinity and Power in Men's Accounts of Domestic Violence	Undersöka mansrollen genom mäns redogörelser för våld i nära relationer.	33 män som dömts för våld i en nära relation och deltar i ett våldspreventionsprogram.	Kvalitativ studiedesign med djupintervjuer.	I studien framgår två olika teman. I det ena temat framställer mannen sig som maskulin, stark och mäktig medan kvinnan framställs som irrationell och sårbar. I det andra temat framställer mannen kvinnan som kontrollerande och mannen blir i förhållande till det sårbar och maktlös.	Låg
2.	Dalit Yassour Borochowitz 2008 Israel The Taming of the Shrew – Batterer's Constructions of Their Wives' Narratives	Studien belyser män som misshandlar, strategier när de berättar sin livshistoria.	18 judiska män mellan åldrarna 25-57 år, från medelklassfamiljer i norra Israel som misshandlat sina fruar.	Kvalitativ studiedesign med djupintervjuer i två omgångar.	Två teman framträdde 1). Konstruktion av ett parperspektiv av ett idealiserat äktenskap, frun hade ingen egen röst. 2). Frun inte samma kvinna som de gift sig med. Argbigga som mannen måste disciplinera.	Medelhög
3.	Kate Cavanagh, R Emerson	Undersöka våldsamma mäns	122 män som utfört våld i en nära relation med en kvinna.	Kvalitativ studiedesign med	Återkommande från männens berättelser om	Medelhög

	Dobash, Russel P Dobash och Ruth Lewis 2001 Storbritannien Remedial Work: Men's Strategic Responses to Their Violence Against Intimate Female Partners	uppfattningar och förståelse av våld i nära relationer och deras gensvar. Redogörelse från kvinnliga partners uppfattning om våldet.		djupintervjuer.	sitt våld var: förnekelse, männen ser inte sig själva som våldsamma. Minnesförlust, männen minns inte själva våldshändelsen. Skylla våldet på offret, kvinnorna provocerade männen till sitt våldsamma beteende.	
4.	Ko Ling Chan 2009 Kina Protection of face and avoidance of responsibility: Chinese men's account of violence against women	Syftet är att identifiera teman och mönster i kinesiska mäns redogörelse för våld mot sin kvinnliga partner och undersöka narrativa strategier männen använder under intervjun.	17 män som använt sig av våldsutövande mot en kvinnlig partner.	Kvalitativ studiedesign med djupintervjuer.	Tre typer av strategier använder sig männen av 1). Inte förlora ansiktet/behålla sitt goda ryckte. 2). Undvika att ta ansvar för våldet. 3). Våldet i en nära relation ses som en privat angelägenhet.	Hög
5.	R Emerson Dobash och Russell P Dobash 2011	Undersöka män som mördat sina partners tankar.	104 män som blivit dömda för mord på sin partner.	Kvalitativ studiedesign med kvalitativ innehållsanalys på	26 huvudkategorier och 124 subkategorier togs fram ur materialet. Bl.a. totalt förnekande av	Låg

	Storbritannien What Were They Thinking? Men Who Murder an Intimate Partner			männens fängelsejournaler.	mordet, tidigare våldsamt beteende, problem med relationer med kvinnor, makt och kontroll, ägande och avundsjuka, förnekande av ansvar och skuldbeläggande av den mördade kvinnan och bristande ångerfullhet samt motstånd mot att förändra sitt beteende.	
6.	Becky Fenton och Jill H Rathus 2009 USA Men's Self-Reported Descriptions and Precipitants of Domestic Violence Perpetration as Reported in Intake Evaluations	Syftet är att få en detaljerad beskrivning av mäns redogörelse för sitt våldsamma beteende.	24 män mellan åldrarna 23-56 år, från en klinik som specialiserar sig på psykisk hälsa.	Kvalitativ studiedesign med kvalitativ innehållsanalys av mäns intervjuer, men uppdelat som kvantitativ data.	Resultatet delades in i två delar. Sex kategorier för mäns förklaringar/beskrivning av våldet. Elva kategorier för anledningar till våldet.	Låg
7.	Aune Flinck och Eija Paavilainen 2008 Finland	Förklara mäns våldsamma beteende i en nära relation där männen själva	10 våldsamma män mellan 36-56 år valdes ut med snöbollsurval via nätverk och nyckelpersoner.	Kvalitativ studiedesign med öppna intervjuer och fenomenologisk analysmetod.	Tre steg: Först försökte männen ta avstånd från våldet genom att förneka eller förminska våldet. Andra steget var att	Hög

	Violent Behavior of Men in Their Intimate Relationships, as They Experience It	upplevt våldet.			rättfärdiga våldet genom att försvara sitt beteende, de kände sig överbelastade, försökte få kontroll. Tredje steget: Att nå insikt om sitt våldsamma beteende och förändra sig.	
8.	Naïka C Gabriel, Elizabeth Sloand, Faye Gary, Mona Hassan, Desiree R Bertrand och Jacquelyn Campbell 2015 USA ”The women, they maltreat them... therefore, we cannot assure that the future society will be good”: Male perspectives on gender-based violence: A focus group study with young men in Haiti	Undersöka uppfattningar om våld mot kvinnor som haitiska män har, för att få bättre förståelse för varför våld i nära relationer uppstår.	15 män, studerande på universitetet mellan 26-47 år. Födda och uppvuxna på Haiti.	Kvalitativ studiedesign med fokusgrupper.	Tre teman kom fram genom data: 1). Mäns uppfattningar om våld mot kvinnor och dess kontext. 2). Faktorer som påverkar våld mot kvinnor. 3). Rekommendationer till interventioner för att minska våldet.	Hög

9.	Elli N Hayati, Maria Emmelin och Malin Eriksson2014 Indonesien ”We no longer live in the old days”: a qualitative study on the role of masculinity and religion for men’s views on violence within marriage in rural Java, Indonesia	Få en förståelse för mäns syn på maskulinitet och våld inom äktenskapet i Indonesien.	44 män i åldrarna 20-71 år. Kriterier för urval: vuxen man och lokal ”community leader”.	Kvalitativ studiedesign med sex fokusgruppsdiskussi oner med mellan 5-9 deltagare.	I studien framgår tre olika konstruktioner av maskulinitet där varje konstruktion har åsikter om genusordningen samt användning av våld i äktenskap med en kvinna utifrån ett religiöst perspektiv.	Hög
10.	Amanda LeCouteur och Melissa Oxlad 2011 Australien Managing accountability for domestic violence: Identities,	Undersöka hur män pratar om våld i nära relationer, genom ett diskursivt psykologiskt förhållningssätt.	Nio män som dömts att delta i ett våldspreventionsprogram.	Kvalitativ studiedesign med individuella intervjuer.	Männens narrativa berättelser skyller sitt våldsutövande på kvinnan. Männen framställer sina kvinnlige partners som oresonliga och galna vilket gör mannens våld okej i olika situationer.	Hög

	membership categories and morality in perpetrators' talk					
11.	Arieahn Matamonasa-Bennett2015 USA "A Disease of the Outside People": Native American Men's Perceptions of Intimate Partner Violence	Undersöka uppfattningar och perspektiv av våld hos män från ursprungsbefolkningen som hade erfarenhet av våld i nära relationer.	Nio män rekryterades genom informationsblad på den lokala psykiska kliniken. Männerna deltog inte i något behandlingsprogram för våld i nära relationer.	Kvalitativ studiedesign med induktiv ansats mix av etnografi och grundad teori.	Männen delades in i fyra grupper 1). De äldre 2). Icke-våldsamma vittnen 3). Män med väldigt våldsam historia 4). De yngsta. Alkohol, kolonialisering och förlust av traditionella värden kom upp som förklaringar till våldet.	Hög
12.	Pam Nilan, Argyo Demartoto, Alex Broom och John Germov 2014 Australien Indonesian Men's Perceptions of Violence Against Women	Fokus på mäns synvinkel på våld i nära relationer.	86 män mellan åldrarna 17-67 år från fem olika städer i Indonesien.	Kvalitativ studiedesign med semistrukturerade intervjuer.	I Indonesien ses våld i nära relationer som en privat angelägenhet. I intervjuerna framkommer det att männen ser våldet som rätten att "disciplinera" sin fru och kvinnan anses vara den som provocerar mannen och därför uppstår våld i nära relationer.	Medelhög

13.	Nicky Stanley, Benedict Fell, Pam Miller, Gill Thomson och John Watson 2012 Storbritannien Men's Talk: Men's Understandings of Violence Against Women and Motivations for Change	Utforska mäns föreställningar om våld i nära relationer och deras tankar och motivation för att ändra sitt våldsamma beteende.	84 män i åldrarna 17-72 år från befolkningen i Hull i Storbritannien som tillfrågades via lokala nätverk i.	Kvalitativ studiedesign med 15 fokusgrupper	Stigma, skuld och skam är barriärer för män att erkänna sitt våldsutövande och i och med det söka hjälp.	Hög
14.	Julia T Wood 2004 USA Monsters and victims: Male felons' accounts of intimate partner violence	Undersöka hur män redogör för sitt våld i nära relationer och hur deras redogörelser bygger på mansrollen.	22 fängslade män i USA mellan åldrarna 23-54 som deltar frivilligt i ett våldspreventionsprogram.	Kvalitativ studiedesign med intervjuer genom grundad teori analys.	Två perspektiv framgår i rapporten 1). Mannen är tillåten att använda sig av våld om inte kvinnan respekterar sin man. 2). Män som slår sin kvinnliga partner är ingen "riktiga" män.	Hög
15.	Rubeena Zakar, Muhammad Zakria Zakar och Alexander Kraemer	Undersöka mäns syn och attityder till våld i nära relationer.	33 gifta män mellan åldrarna 28-64 i Pakistan.	Kvalitativ studiedesign med djupintervjuer.	I intervjuerna legitimerar männen sitt våldsutövande genom sin religion och traditioner, att det inte är våld utan en nödvändig	Hög

	<p>2013</p> <p>Pakistan</p> <p>Men's Beliefs and Attitudes Toward Intimate Partner Violence Against Women in Pakistan</p>				<p>handling för att tillrättavisa sin fru. Männen förnekar även sitt våld genom att lägga ansvaret på kvinnan.</p>	
--	---	--	--	--	--	--